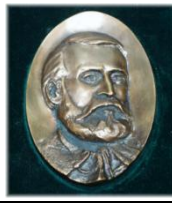
Eötvös Loránd Tudományegyetem
TREFORT ÁGOSTON GYAKORLÓ GIMNÁZIUM

Pedagógiai program

Utolsó módosítás 2026.11.09-én

1088 Budapest, Trefort u. 8.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés 3
2. Az iskola nevelési és oktatási alapelvei, céljai és feladatai 4
2.1 Személyiség- és közösségfejlesztés 4
2.2 A tanár mint a nevelő-oktató munka megvalósítója 5
2.3 Az egészségnevelés 6
2.4 A környezeti nevelés 7
2.5 Művészeti-esztétikai nevelés 8
2.6 A testi nevelés 9
2.7 A régi és új kompetenciák helye a nevelési-oktatási folyamatban 9
3. A pedagógiai program megvalósulásának körülményei 11
3.1 Az oktató-nevelő munka színterei 11
3.2 Az oktatás szerkezete 11
3.3 Érettségifelkészítés 14
3.4 Szakkörök 14
3.5 A NAT műveltségi területeinek megjelenése az egyes tantárgyakban 15
3.6 Követelmények 15
3.7 Az oktatás személyi feltételei 15
3.8 A tanárok együttműködése 16
3.9 Az iskola és a szülői ház együttműködése 17
3.10 Tankönyvek és egyéb segédanyagok 18
3.11 Az oktatás tárgyi feltételei 18
4. A nevelési-oktatási tevékenység rendszere 19
4.1 Az iskola hagyományos és tanításon kívüli programjai 19
4.2 A diákönkormányzat mint a személyiség- és közösségfejlesztés színtere 20
4.3 A tehetséggondozás és felzárkóztatás helyzete iskolánkban 20
4.4 A tanulási esélyegyenlőség segítése, a szociális hátrányok enyhítése 21
4.5 Gyermek- és ifjúságvédelem 22
4.6 Drogprevenció 23
5. Az ellenőrzés és értékelés rendszere 25
5.1 Az ellenőrzés feladata 25
5.2 Az ellenőrzés legfontosabb alapelvei 25
5.3 Az ellenőrzés módja 26
5.4 Az értékelés 26
5.5 A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése 27
5.6 A tanári munka ellenőrzése, értékelése 27
6. Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés 29

1. Bevezetés

Az alapítástól a huszonegyedik századig - Iskolánk rövid története

„Mint a pedagógia kísérleti állomása, a gyakorlóiskola a legnagyobb hatással volt a középiskolai tanítás módszereinek újjáalakítására. Közoktatásügyi alkotásaink között a gyakorlógimnázium az egyetlen teljesen eredeti, mellyel a legműveltebb államokat is megelőztük, és a külföldön nemcsak mély érdeklődést, hanem meleg elismerést is szereztünk."

(Beőthy Zsolt a tanárképző intézet igazgatója a XIX. század végén)

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium alapítása (1872) óta folyamatosan szolgálja a magyar közoktatást és a tanárképzést. Létrehozását megelőzte a budapesti tudományegyetemhez kapcsolt tanárképző intézet felállítása. Ennek pedagógiai szakosztálya indítványozta egy gyakorlóiskola létesítését azzal a céllal, hogy a tanárképzésnek gyakorlati műhelye legyen. A szakmai felügyeletet a tanárképző intézet megszüntetéséig, 1949-ig megszakítás nélkül ellátta.

A gyakorlóiskola eszméje a herbarti neveléstudomány és pedagógiai gyakorlat korszerű alkalmazásaként és továbbfejlesztéseként született a XIX. század végén. Létrejötte az úgynevezett második reformnemzedék – Eötvös József, Trefort Ágoston és több társuk – érdeme. Közülük Kármán Mór tett javaslatot arra, hogy a tanárképzés céljára önálló iskola létesüljön. Ő dolgozta ki az alapító okiratot, valamint az intézmény alapelveit is magába foglaló első szervezeti szabályzatot. Az iskola pedagógiai irányítása és fejlesztése 1872-től 1897-ig (huszonöt esztendeig) szintén az ő feladata volt. Kármán a gyakorlóiskolának a tanárképzésben olyan szerepet szánt, amilyet az orvosképzésben a klinikák töltenek be a mai napig; továbbá olyan alkotóműhelynek tekintette, amelyben a mintaszerű oktatással és nevelőmunkával az új tanárnemzedékeket úgy készítik föl pályájukra, hogy általuk az ország többi középiskolája is fejlődjön.

Kármán Mór szerepkörét 1897-ben Waldapfel János vette át, munkáját elődjéhez hasonlóan emelkedett szellemben, széles látókörrel és magas szakmai színvonalon végezte – szintén évtizedekig. Az eszmei irányítókkal együtt tevékeny és jól felkészült igazgatók álltak a „Minta" élén. (Nem hivatalosan országszerte így emlegették iskolánkat.) Ők elsősorban kiemelkedő tudású szakemberek voltak, emellett átlagon felüli szervezőképességükkel, valamint emberségükkel és nagyvonalúságukkal is kitűntek. Ilyen volt Bartal Antal (az első igazgató) és utódai közül Volf György, Badics Ferenc, Staud János, Zibolen Endre, Újhelyi Sándor.

Az iskola mai épülete három részletben készült el. 1887-ben, tizenöt évi működés után kapott az intézmény saját otthont. Ekkor építették a Szentkirályi utcai szárnyat, ez 1908-ban kiegészült a Trefort utcai szárnnyal, végül a kitűnően megalapozott kétemeletes épületre 1964-ben egy harmadik emeletet húztak.

Az iskola eredményei a vezetőtanári gárda mindennapi tevékenysége, tudása, áldozatkészsége nélkül nem születhettek volna meg. Megbízatásuk alapkövetelménye a kezdetektől napjainkig a kitűnő szaktárgyi és pedagógiai felkészültség volt. Hagyománynak tekinthető, hogy a tanári karból mindig voltak, akik az egyetemi oktatásban is részt vettek. A sort maga Kármán Mór nyitotta meg. A Trefort mindenkori tanárai közül tudósok, egyetemi oktatók, sőt akadémikusok egész sora nőtt ki. Többek között Heinrich Gusztáv, Simonyi Zsigmond, Staub Móric, Marczali Henrik, Négyesy László, Császár Elemér, Alszeghy Zsolt, Bárczi Géza, Tompa József, Nagy Ferenc, Beke Manó, Kerecsényi Dezső, Haraszty Árpád, Takáts Etel, Szászy Nándor, Varsa Vera, Makay Gusztáv, Varga László, Feldné Knapp Ilona.

A diákok soraiból még többen lettek a szellemi élet kiválóságai itthon vagy a világ különböző részein. A legismertebbek: Heim Pál, Kármán Tódor, Kandó Kálmán, Rusznyák István, Rényi Alfréd, Schay Géza, Balog Tamás, Káldor Miklós, Teller Ede, Kosáry Domokos, Erdey-Gruz Tibor, Szászy István, Aujeszky László, Vajta László, Vajta Miklós, Jakó Géza, Kürti Miklós, Szász Tamás, Rényi Alfréd, Papp Ferenc, Almár Iván, Bencze Gyula, Bacsó Béla.

Végül a tanárjelöltek közül a legnevesebbek: Finánczy Ernő, Arany Dániel, Kürschák József, Kodály Zoltán, Gombócz Zoltán, Szerb Antal, Keresztúry Dezső, Waldapfel Imre, Kosáry Domokos.

2. Az iskola nevelési és oktatási alapelvei, céljai és feladatai

Iskolánk mint az Eötvös Loránd Tudományegyetem része, és államilag fenntartott oktatási intézmény, minden politikai irányzattól és párttól függetlenül végzi nevelő és oktató munkáját. Történelmi hagyományaihoz hűen a jövő értelmisége képzésének egyik műhelye.

Programunkat a következő, általunk alapértékeknek elfogadott fogalmak köré rendezzük: *állhatatosság, becsületesség, elfogulatlanság, érzékenység, felelősségtudat, függetlenség, humánum, igényesség, kreativitás, nyitottság, együttműködés, tudatosság.*

Célunk, hogy tanulóinkat felkészítsük az élethosszig tartó tanulásra, hozzájáruljunk a tanítási-tanulási folyamatban az önszabályozó tanulási képesség, a tanulási motiváció, a jó együttműködési és kommunikációs készség kialakításához, a kulcskompetenciák (anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, matematikai-logikai, természettudományos, IKT, szociális) tudatos fejlesztéséhez. Mindezek megvalósításához beépülnek a kompetenciaalapú oktatás tartalmi (pl. kompetenciaalapú programcsomagok) és módszertani elemei az intézmény pedagógiai munkájába.

2.1 Személyiség- és közösségfejlesztés

Az alábbiakban összegyűjtöttük azokat az értékeket, tulajdonságokat, magatartásformákat, képességeket, amelyek meghatározóak személyiség- és közösségfejlesztő tevékenységünkben. Vannak közöttük olyanok, melyek egyértelműek és mindnyájunk számára ugyanazt a jelentést hordozzák, mások további együttes értelmezésre szorulnak.

Tevékenységünkkel azt kívánjuk elérni, hogy diákjaink érezzék, értsék, fogadják el és saját életükben is törekedjenek érvényesíteni a következő értékeket: a jóra való törekvés, a mások iránti felelősség- és áldozatvállalás, erkölcsi érzékenység és ítélőképesség, őszinteség, becsületesség, önzetlenség és elfogulatlanság. Tapasztalják meg, hogy igazi eredményeket csak alapos önismeretre épülő önneveléssel és kitartással érhetnek el. Tanáraink felelőssége is, hogy a tolerancia, a személyek közötti és a társadalmi szintű szolidaritás, továbbá a manipuláció elutasítása, az élet tisztelete tartalommal teli fogalmakká váljanak iskolánk diákjai számára. A tanulók szociális kompetenciáinak (együttműködési készség, tolerancia, társadalmi érzékenység, a másság elfogadása) fejlesztésére csak együttműködő tantestület képes. Az iskolának egyszerre kell megmutatnia az eszményeket, a napi valóságot és mindezek esetleges kritikáját is.

Egyik legfontosabb feladatunk a tanulók adottságainak felismerése, képességeik kibontakoztatása és személyiségük fejlesztése. Szeretnénk, ha az iskolánkból kikerülő diákjainkat nyitottság, kreativitás, problémaérzékenység, az önálló problémamegoldás és az önmegvalósítás igénye jellemezné. Váljanak alkalmassá a műhelymunkára, legyenek képesek a problémák több oldalról történő megközelítésére. Tartsák szükségesnek a szüntelen önképzést, az egészséges életmód és környezetünk védelme váljék mindennapi életük részévé.

Közösségfejlesztési elképzeléseinket szolgálja az a sokféle tevékenységi forma, megnyilvánulási lehetőség, amelyet biztosítunk iskolánk diákjai számára. Szervezésükbe, lebonyolításukba és értékelésükbe bevonjuk tanítványainkat is.

A köznevelési törvény 2016-tól az érettségi vizsgára bocsátás feltételeként írja elő 50 órás közösségi szolgálat teljesítését. A tanulóink ezt a 9–11. évfolyamon teljesítik. Ez nem zárja ki, hogy már korábban elkezdjék a közösségi szolgálatot.

Minden olyan tevékenység idetartozik, amelynek során diákjaink rászoruló embereknek segítenek, illetve intézmények és társadalmi szervezetek önkéntes munkatársaiként értelmes, humánus, szűkebb és tágabb környezetünket védő társadalmi célok elérésében közreműködnek. Ennek során megtapasztalhatják a másokon segítés örömét, a közösségben való értelmes cselekvés erőt adó élményét.

E célok megvalósítása érdekében a 7. évfolyamtól kezdődően, tudatosan megtervezett, fokozatosan egymásra épülő, az életkori sajátosságokhoz igazodó tevékenységeken keresztül biztosítjuk a személyes tapasztalatszerzés lehetőségét. A folyamat célja, hogy a tanulók gyakorlati élmények útján, lépésről lépésre mélyítsék el társadalmi érzékenységüket és felelősségtudatukat.

E nevelési folyamat szerves folytatásaként az iskolai közösségi szolgálat (IKSZ) teljesítését intézményünk tudatosan szervezett pedagógiai keretek között támogatja. Az 50 órás közösségi szolgálatból 20 órát az intézmény által szervezett, az egyes évfolyamokra elosztott, szociális területhez kapcsolódó tevékenységek, illetve az ún. IKSZ-Mentor (felsőbb évesek mentorálnak a program szabályzatai szerint alsóbb éveseket) program keretében teljesítenek tanulóink. E programok célja, hogy minden diák közvetlen tapasztalatot szerezzen a segítségnyújtás, az odafigyelés és a társadalmi szolidaritás jelentőségéről.

A fennmaradó 30 órát a tanulók egyéni érdeklődésüknek megfelelően, szabadon választott területen teljesíthetik, az intézménnyel történő előzetes egyeztetést követően. A választott tevékenységnek összhangban kell állnia az iskolai közösségi szolgálat céljaival, szellemiségével és a vonatkozó jogszabályi előírásokkal.

Az iskola segíti tanulóinkat a lehetőségek, a fogadó intézmények felkutatásában, a közösségi programjain keresztül maga is kínál alkalmat a közösségi szolgálat teljesítésére, többek között az ökoiskolai projektekben vagy a nomádtábori kortárs segítő tevékenységben.

Ezt a tevékenységet iskolai szinten pedagógus koordinálja. A tanulók dokumentálják a közösségi szolgálatukat az iskolától kapott munkanaplóban, amely portfólióként a tapasztalatok rögzítésére is alkalmas.

Szeretnénk kialakítani diákjainkban a nemzetünk iránti elkötelezettséget és azt, hogy gondolkodásmódjukkal és tetteikkel méltón képviseljék hazánkat a nagyvilágban. Magyarország az Európai Unió tagja. Fontos, hogy diákjaink megismerkedjenek az ebből adódó lehetőségekkel és következményekkel, hazaszeretetüket, magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

Az Európai Parlamenti Modell egyik magyarországi bázisaként iskolánk fontos szerepet tölt be a középiskolás korosztály politikai szerepvállalásra való felkészítésében.

Tanárainknak is a lehető legteljesebb mértékben rendelkezniük kell azokkal a tulajdonságokkal, amelyeket növendékeinkben fejleszteni kívánunk. Tanítványainkra nagy hatással van az a minta és az az értékrend, amelyet képviselünk, és a munkafegyelem, amellyel dolgozunk. Hitelességünk eredményeink egyik záloga.

A tanárjelölteket tanítványainknak és egyben kollegáinknak tekintjük. A körükben vezetőtanárként végzett munkánkat is meghatározzák a fenti nevelési célok, és szeretnénk, ha közülük is minél többen elfogadnák ezeket, és iskolánkban, valamint későbbi tanári gyakorlatukban is ugyanezt képviselnék.

2.2 A tanár mint a nevelő-oktató munka megvalósítója

Egy iskola nevelő- és oktatómunkájában a legnagyobb hatása és semmivel sem pótolható szerepe a diákjai és a kollegái előtt is hiteles pedagógusnak van. Ezért egyik legfontosabb feladata tantestületünk tagjainak, hogy személyiségükkel, szaktudásukkal, pedagógiai képzettségükkel, megjelenésükkel és választékos, szép, magyar beszédükkel olyan példát mutassanak tanítványaiknak, amelyek a korábban leírt nevelési és oktatási célokkal összhangban vannak.

Munkánk alapjának tartjuk, hogy minden iskolai tevékenységünket és tanítványainkkal töltött időnket hassa át jó emberismereten alapuló okos gyermekszeretet, következetesség, továbbá a határozottság és az alkalmazkodóképesség megfelelő egyensúlya.

Tanáraink szakmai munkájában nélkülözhetetlen, hogy szeressék az általuk tanított tantárgyakat, biztos tudásuk legyen, valamint a tananyag feldolgozásának változatos, a diákoktól kreatív gondolkodást igénylő formáit alkalmazzák.

A pedagógus önismeretét hatékonyan szolgálhatja, ha hagyja érvényesülni a diákok jobbító bírálatait is. Tanárjelöltjeink friss szemléletével és kritikai észrevételeik felhasználásával gazdagíthatjuk pedagógiai módszereinket.

A gyakorlóiskola vezetőtanárainak ismerniük kell szaktárgyuk azon új eredményeit, amelyek középiskolai tanítási gyakorlatukhoz fontosak. Munkájukban hasznos, ha bekapcsolódnak az országos szintű pedagógiai programokba. Számos tanárunk publikált szakkönyveket és tankönyveket, pedagógiai cikkeket, többen vezetői és tagjai országos szakmai és módszertani programoknak, tanácsadói és szerkesztői ismeretterjesztő műsoroknak. Iskolai önképzési célunk, hogy folytassuk a vezetőtanári munkát segítő óraelemzési és -értékelési szempontrendszer részletesebb és még több tantárgyra kiterjedő kidolgozását és alkalmazását.

A tanár szellemi függetlenségével, önmérsékletet és morális tartást mutató magatartásával legyen képes határozottan és egyértelműen állást foglalni az értelmiségi hivatásnak a történelem folyamán kialakult és a társadalmi fejlődést szolgáló értékei mellett. A szellemi munka megbecsülésével és megbecsültetésével mutasson példát a tanítványainak arra, hogyan lehet munkálkodni valóban a társadalom, az emberiség szolgálatában. Munkája közben és azon túl is tudjon távlatokban gondolkodni, ezzel is felelősséget vállalva és mutatva a szűkebb és tágabb környezete iránt.

Pedagógiai munkája részeként törekedjen arra, hogy fokozatosan bekapcsolódjon a kompetenciaalapú oktatás alkalmazásába és adaptációjába, ennek érdekében pedig külső és belső képzéseken részt vegyen.

A kompetenciaalapú oktatással kapcsolatos pedagógiai feladatok, eljárások, eszközök lehetnek például: műveltségterület oktatása tantárgyi bontás nélkül, tantárgytömbösítés, projektoktatás, témahét alkalmazása, moduláris oktatási program megszervezése stb.

A kompetenciaalapú oktatási módszerek alkalmazásához szükséges tanári kompetenciák lehetnek például: professzionális tanári kommunikáció, tanulás tanítása, kooperatív tanulásszervezés, tanórai differenciálás heterogén csoportban, projektkompetencia és adaptivitás, a digitális alkalmazások és online tartalmak hatékony, célzott integrálása a tanítás-tanulás folyamataiba. Egyik célunk, hogy a hagyományos tanári modell mellett jelenjen meg és erősödjön a facilitáló, moderátori tanári attitűd is.

2.3 Az egészségnevelés

A 21. század embere számára az egészség jelentése a korábbi gondolkodásmódhoz képest megváltozott, vagy úgy is fogalmazhatjuk, hogy visszatért a természetes megközelítéshez.

Hosszú ideig az egészséget a betegség vagy egyéb rossz állapot hiányaként határozták meg. Ennek megfelelően az iskolai egészségnevelés a higiénés ismeretek átadására, a betegségek, járványok megelőzésére (elsődleges prevenció), a gyógykezelés, betegápolás tanítására (másodlagos prevenció) fektette a hangsúlyt.

Napjainkban az egészség fizikai, szellemi és társadalmi jólétet jelent és nem kizárólag a betegség hiányát. Az egészséghez való jog az állampolgári jogok közé tartozik, tehát mindenkit megillet. A modern egészségnevelés továbbra is felvállalja az ismeretek átadását, de a döntő hangsúlyt olyan életmódbeli alternatívák kínálására fekteti, amivel azonosulva lehetősége van a diákoknak az egészséges életforma kiválasztására.

Iskolai egészségnevelési tevékenységünk fő célja, hogy tanítványaink az egészséget egy harmonikus élet értékének tartsák, képesek legyenek arra, hogy megismerjék saját egészségi (fiziológiai, mentális) állapotukat, törődjenek egészségükkel, és rendelkezzenek az ehhez szükséges ismeretekkel. Tudatosítjuk diákjainkban, hogy csak akkor fejleszthetik legteljesebb mértékben képességeiket, valósíthatják meg elképzeléseiket, ha ellenőrzésük alá vonják azokat a dolgokat, amelyek egészségüket meghatározzák. Ennek érdekében erősítjük tanítványainkban a külvilág valós értelmezéséhez és a helyes döntésekhez szükséges készségeket. Az embert testi és szellemi egységnek tekintve rávilágítunk azokra az életmódbeli elemekre, amelyek elősegítik, és azokra is, amelyek gátolják saját egészségük fejlesztését. Az egészségmegőrzést a mindennapi élet olyan részének tartjuk, amely messzemenően figyelembe veszi az egyén szociális és gazdasági helyzetét, mentális és fizikai képességeit.

Az iskolai egészségnevelési program megvalósításának nélkülözhetetlen és meghatározó eleme, hogy tanáraink saját életvezetésükkel követendő példát adjanak a diákságnak.

Az iskola egészségnevelési programjának keretében foglalkozunk:

- az életkorral járó biológiai, pszichohigiénés, életmódi tennivalókkal,
- a társkapcsolatok egészségi, etikai kérdéseivel,
- az egészségre káros szokásokkal (helytelen táplálkozás, mozgásszegény életmód),
- a szenvedélyek (cigaretta, alkohol, drogfogyasztás, mobilfüggőség) problémakörével,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének lehetőségeivel,
- az egészségérték tudatosításával,
- a reklámok szerepével,
- a fogyasztóvédelemmel.

Egészségnevelési munkánk az iskola egészét áthatja. Megjelenik például az egyes tanórák tartalmában, a diáknapok előadási témái között, az erdei iskolák és táborok programjaiban. Az osztályfőnöki munkának is meghatározó részét képezi az egészségnevelés. Az egészséges életmódra nevelés keretében helyet kapnak olyan tervezett és szakszerűen vezetett foglalkozások, amelyek magukba foglalják az egészségtudatos magatartás elemeit, a kapcsolatteremtési, a kommunikációs, a döntéshozatali, a konfliktusmegoldási készség fejlesztését. Az egyes témák megbeszélése során olyan módszereket alkalmazunk, amelyek a tanulók meglévő ismereteire építenek, interaktívak, és pozitív megerősítést adnak a diákok számára.

Az iskolai egészségnevelési program megvalósításában döntő szerepe van az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek, a drogügyi koordinátornak, valamint az iskola azon tanárainak, akik az egészségnevelés témakörben akkreditált tanártovábbképzésen vettek részt.

Az egészségnevelési programban is a téma jellege szerint alkalmazzuk a kompetenciaalapú oktatás módszereit, eszközeit.

2.4 A környezeti nevelés

A kultúra azon területeivel, amelyekkel a felsőfokú tanulmányok során csak kevesek foglalkoznak, de alapvető ismereteket, képességeket és értékeket hordoznak magukban, a középiskolának kell megismertetni a gyerekeket. Az egyik ilyen műveltségterület a környezeti nevelés.

Azzal a tudattal kell útjukra bocsátanunk végzős diákjainkat az iskolából, hogy ha nem is alakult ki személyiségükben mindaz, amit szükségesnek érzünk a környezettudatos életvitelhez, mégis elültettük bennük ennek minden csíráját. Azt kell elérnünk, hogy későbbi életük során minden esélyük legyen meg arra, hogy személyiségük érése, kialakulása során befejezzék azt, amit a középiskolában nem lehet: a környezetet értéknek tekintő és e szerint cselekvő felnőtté váljanak.

Az értékvilág minden személyiség meghatározó része. A környezetnek és a természetnek az értékvilágukban fontos helyet kell kapnia.

Nagyon változó, hogy a középiskolai évek alatt ki meddig jut el személyisége kialakulásának rögös és egyéni útján. Vannak személyiségjegyek, amelyek már tizenévesen kialakulnak, mások felnőttkorra szilárdulnak meg, és vannak, amelyek holtig változnak. Ezért összegyűjtöttük a környezettudatos személyiség általános jegyeit mint a középiskolai környezeti nevelés célrendszerét. Minden egyes tanulónak az aktuális fejlettsége, érzékenysége, fogékonysága dönti el, hogy az alábbiak mely részét lehet és kell erősítenünk, fejlesztenünk benne.

- A természettel való találkozás igénye optimális esetben már a középiskolás korban nélkülözhetetlenné válik. Ez állandó érzelmi motivációt és megerősítést jelent egy környezettudatos embernek. A tanulók tudatos cselekvésének biztosítéka az ép természethez, annak jelenségeihez, szereplőihez való érzelmi kötődésük kialakulása. A természettel kapcsolatos élményeik, de a róla szerzett tudásuk is segíti ennek a kialakulását. A természet lényeiről, jelenségeiről, folyamatairól megfelelő ismeretekkel kell rendelkezniük, hogy megérthessék és értelmezni tudják a problémákat. A természet jelenségei között tájékozódva meg kell tudniuk különböztetni az épet a kórostól, a fiziológiait a patológiástól, a gazdagot a degradálttól, a természetes zöldet a mesterséges zöldtől.
- Az emberi életnek a természetre kifejtett szükségszerű és nem szükségszerű, egyéni és társadalmi léptékű hatásait is ismerniük kell, hogy megalapozhassák személyes döntéseiket.
- Tisztában kell lenniük azzal, hogy fogyasztásuk és személyes választásaik milyen környezeti terhelést rejtenek magukban. Lényeges, hogy mindennapi életükben, személyes döntéseikben is figyelembe vegyék a természet és a környezet állapotát.
- Napi tevékenységeikben is élniük kell a mindannyiunk számára adott cselekvési lehetőségekkel, természetesnek tekintve az ezzel járó többletmunkát és kényelmetlenségeket. Az alkalmi vagy rendszeres részvételük a környezet védelméért zajló akciókban a mindennapiakon túl adódó cselekvési lehetőség. Ezek a megmozdulások biztosítják számukra a legjobb alkalmakat arra is, hogy a körülöttük élő embereket a közös cselekvésen keresztül bevonják a környezettudatos gondolkodás világába. Az már nagyon magas szintű tudatosság jele, ha a körülöttük észlelhető kisebb-nagyobb környezeti problémák megoldását és az ezzel járó szervezőmunkát feladatunknak érzik. Akik erre a szintre eljutnak, azok számára a másokat is megmozdító cselekvés és a

közösségteremtés feltétlen értéket képvisel. A fenti tevékenységekhez alkalmas keretet és közösséget adnak a civil társadalmi szervezetek, egyesületek. Az ezekben végzett tevékenységük belső megerősítést és külső segítséget is nyújt munkájukhoz.

- A zöld média követésének mindennapjaik részévé kell válnia, mivel ismerete szükséges ahhoz, hogy információkhoz jussanak akkor is, ha a köznapi média nem foglalkozik kiemelten az őket érintő témával. Képesnek kell lenniük az írott, a sugárzott és a digitális média gyors áttekintésére, a benne történő tájékozódásra, a lényeglátásra. Törekednünk kell arra, hogy a gazdasági és politikai érdekcsoportok manipulációját felismerjék és elutasítsák azt.
- A környezeti problémák kialakulásának történetiségét, mechanizmusát, megoldásának lehetőségeit, a témához kapcsolódó véleményeket az általános tájékozottság részeként kell ismerniük. A vitakészségük fejlettsége nagyon fontos, hisz rengeteg helyzetben kell érveket és ellenérveket ütköztetniük úgy, hogy tématartással, az érzelmek és indulatok káros hatása nélkül tudjanak megérteni, mérlegelni, dönteni, elfogadni, elvetni vagy meggyőzni.

Munkánk az iskolai élet számos területére kiterjed. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt és maradt. A kémia, biológia, földrajz és fizika tantárgyak között elkezdődött az együttműködés. Egyre bővül azonban a kör. Sok kezdeményezés alakult ki a humán területeken is. Ebbe a körbe tartozhat, hogy a feldolgozandó téma jellege szerint alkalmazzuk a kompetenciaalapú oktatás módszereit, eszközeit.

Tanórán, laboratóriumban, nyári táborban, a nomádtáborokban és az erdei iskolákban megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű és komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos, a környezetet védő, a természetet féltő, óvó felnőttekké. Ezek a pedagógiai helyzetek alkalmat teremtenek a projektoktatás alkalmazására.

2.5 Művészeti-esztétikai nevelés

A művészettel való foglalkozás a szépség felismerésére és létrehozásának képességére nevel. A már elkészült műveken elemezzük e sokféle formában és különböző indítékokkal jelentkező kategóriát. Gyakrabban pedig a korosztálynak megfelelő művészi feladatok végrehajtása során törekszünk egyre jobb minőségre e téren. A valódi alkotói folyamat ösztönösen is esztétikus megoldásokat hoz magával, mert az ember „úgy van kitalálva”, hogy elmélyült munkája szépséget hordozzon; szakmai szempontokkal ennek erősítését és tudatosítását végezzük. A tananyag átadása egyfajta segítségnyújtásként jelentkezik, mert a művészetben káros lenne merev szabályokat átadni és megkövetelni.

Nagyon fontos sejtéseink tudatosítása az élet minden területén. A művészi cselekvés során önálló gondolattá váló belső sejtések nyernek formát, így szembesülünk énünk még feltáratlan rétegeivel is.

A humánus hozzáállás a külső jegyeken túl (mint pl. segítőkészség, együttműködés, egymásra figyelés és elfogadás) azért erősödik, foglalkozzék bármilyen formában is az ember a művészettel, mert minden műalkotás a jó igenlése, az agresszió és üresség elvetése, üzenet embertársainknak, tehát örök értékek mindennapi gyakorlása.

A művészetek története az emberi gondolkodás és alkotói lét egy szeletének a változása. E folyamat ismerete az értelmiséggé válás szerves része, így célunk az alkotás mellett e történet megismertetése is.

A művészeti nevelés céljai valójában túlmutatnak a konkrét tananyagon. Más tárgyakkal ellentétben nem tényszerű tudás pontos átadásáról és számonkéréséről van szó, hanem az általános elvárható kreatív kifejezéstár elsajátítása kapcsán megannyi egyéni út egyengetéséről, az egyéniség kibontásáról. A kompetenciaalapú oktatás módszereit, eszközeit ezen a területen is alkalmazzuk.

Az értékelésnél ritkán alapozhatunk egyetlen, mindenkire vonatkozó végeredmény felmutatására. A sokarcúságot igenelnie kell a művészeti nevelésnek, ennek vállalására biztatni kell a tanulókat, különösen napjainkban, mely sokszor kerüli az egyéni változatosságot, sőt olykor el is ítéli,

ellenőrizhetetlennek hívén azt. A tanár számára itt különösen jelentős az osztályzat nélküli értékelés vagy az osztályzat kiegészítése a tanuló számára előremutató szöveges értékeléssel.

2.6 A testi nevelés

A testnevelés, ezen belül az iskolai tanórai testnevelés elsődleges célja, hogy a diákok testi és lelki fejlődését irányítottan, az életkori sajátosságoknak megfelelően biztosítsa. Olyan információkat adjon a különböző sportágak tanításával, hogy tanulóifjúságunk az iskolai évek befejezése után is az életrendjébe beépített, rendszeres sporttevékenységet folytasson. Váljon szükségletévé, életmódja részévé a testedzés, legyenek az iskolában megszerzett ismeretek alkalmasak az öntevékeny sportolásra, a szabadidő tartalmas eltöltésére.

Iskolai nevelőmunkánk célja a tanulók teljes személyiségének fejlesztése. Ebből adódóan a testnevelésórákon az a feladatunk, hogy testi képességeik fejlesztésével növeljük akaraterejüket, önállóságukat, önuralmukat, bátorságukat, összpontosító képességüket, küzdőszellemüket és ezen keresztül értelmi, erkölcsi, érzelmi és esztétikai nevelésüket elősegítsük.

A jó fizikai állóképesség nemcsak a sportban játszik fontos szerepet, hanem nélkülözhetetlen ahhoz is, hogy tanulóink később magas szintű szellemi tevékenységet folytassanak, így teljesebb életük legyen. A társadalmi elvárások megkívánják az egészség és az edzettség magas szintjét.

A társadalmi és technikai fejlődés azt mutatja, hogy a megváltozott szakmastruktúra, a javuló munkakörülmények, a motorizált közlekedés, az urbanizáció a jövőben az embertől elsősorban az agy, az idegrendszer működését igénylik, a mozgásszervekét (izom- és csontrendszer) pedig jóval kevésbé. Ennek következményeképpen megjelenik a hypodinamika (a nagyfokú mozgáshiány), ami az emberi szervrendszerek természetes felépítettségére és működésére káros és társadalmi méretű típusbetegségek egész sorát válthatja ki. Ahhoz, hogy ezt elkerüljük, a rendszeres testedzés, a játék és a sport mint sajátos eszközrendszer kiválóan alkalmas, mert erőkifejtést, fokozott fiziológiai terhelést igényel, és szelektív hatások kiváltására is alkalmas.

A törvényi előírásoknak megfelelően megteremtjük a feltételeit az órarendbe beépített mindennapos testnevelésnek. Mivel tanítványaink értelmiségi pályára készülnek, ezért különösen fontos, hogy a mozgás iránti igényük kialakuljon a középiskolai évek alatt, hiszen foglalkozásukból adódóan valószínűleg később a kevés mozgás lesz a jellemző életvitelükre. Azt szeretnénk, hogy a feszültségek levezetésének egyik útját a későbbiek során is a sportban találják meg, és ne az önpusztító szenvedélyekben.

A délutáni szabadidős programokkal megpróbáljuk a gyerekek mozgás- és játékigényét kielégíteni. A tömegsport órákon a gyerekek házi bajnoki mérkőzéseket játszhatnak, összemérve erejüket, tudásukat más osztályokéval. A csapatok kialakítása lehetőséget teremt önszervező készségük, közösségi együttműködésük fejlesztésére, a csapatjáték pedig küzdőszellemük javítására és egymás segítésére.

2.7 A régi és új kompetenciák helye a nevelési-oktatási folyamatban

A 21. század új kihívásai jelentős mértékben megváltoztatják az iskola társadalomban betöltött szerepét, feladatait, és ezzel együtt az oktatásban alkalmazott módszereket is. Célunk, hogy értékeinket megőrizve tudjunk alkalmazkodni ezen elvárásokhoz, a bevált módszerek mellett fokozatosan beépítsük tevékenységünkbe a korszerű szemléletet tükröző új eszközök és eljárások használatát.

Iskolánk az egész életen át történő tanuláshoz szükséges képességek és készségek kialakítását tekinti céljának. Tények, ismeretek megtanítása mellett készségek, kompetenciák, helyes viszonyulások kialakítására törekszik. Az iskola és benne a tanár, a tananyag ma már nem tekinthető a tudás kizárólagos forrásának. Feladatuk inkább az, hogy felkészítsék a felnövekvő nemzedéket a gyakorlatilag végtelen mennyiségű, tagolatlanul rendelkezésre álló információ kezelésére, a különböző forrásokból és perspektívából szerzett tudáselemek integrációjára, strukturálására. A hagyományos lineáris szemléletű, monomediális tanulási környezet helyét egyre inkább átveszi a nyitott, multimediális, infokommunikációs eszközöket alkalmazó iskola.

A hagyományos kompetenciák (anyanyelvi, idegennyelvi, matematikai, természettudományos kommunikáció stb.) mellett újfajta kompetenciák kialakításának és fejlesztésének igénye jelenik meg. Ezek: a digitális, szociális, állampolgári, vállalkozói kompetenciák. A középiskola e kompetenciák kialakításának folyamatában vállal részfeladatot, figyelembe véve a meglévő szerkezeti, infrastrukturális, személyi, társadalmi kereteket, az itt tanuló gyermekek életkori sajátosságait, szociális viszonyait.

Az iskola legfontosabb tevékenységi területe a tanórai munka és az ehhez kapcsolódó otthoni feladatok. A kommunikáció korának iskolája szükségszerűen alkalmazza e kor eszközeit, él annak lehetőségeivel. Az információk korlátlan elérhetősége új feladatot ró az iskolára: segíteni a tanulókat az információ végeláthatatlan áradatában való eligazodásban, tájékozódási pontokat adni, megfelelő értékszemléletet kialakítani, fejleszteni műveletvégző képességeiket, hogy választhassanak, szelektálhassanak, képesek legyenek rendszerezni és célirányosan felhasználni ismereteiket. Mindez csak ezen új módszerek napi alkalmazása útján valósulhat meg. Ezért fontos, hogy minél sokoldalúbb módon jelenjenek meg ezek az iskolai oktatásban.

Az IKT megjelenése az órai és otthoni munkában:

- a technikai eszközök (okostelefon, digitális fényképezőgép, szkenner, internet, grafikai eszközök, kép- és hangszerkesztés stb.) megismertetése és használatuk gyakorlása,
- anyaggyűjtés az internet és multimédiás eszközök segítségével tanórán és otthon,
- online órai munka a módszerek gyakorlására, alkalmazására,
- linkgyűjtemény készítése szaktárgyanként és általános témákban, ennek megjelenítése az iskolai honlapon,
- internetes tudásbázis alkalmazása órák anyagának összeállításakor, feladatok kiadásakor,
- tanórai kísérletek számítógépes megjelenítése, vezérlése, adatfeldolgozás, értékelés,
- demonstrációs anyagok alkalmazása a tanórákon: képek, filmek, animációk, hangfelvételek a rendelkezésre álló online és multimédiás eszközökkel,
- előadások szemléltetése, vázlatok készítése számítógépes programok alkalmazásával,
- otthoni feladatok: házi dolgozatok, házi feladatok szerkesztése, anyaggyűjtés, feladatok kiadása, begyűjtése, értékelése – számítógép és internet felhasználásával,
- e-learning rendszer használata a tanulás támogatásához (G-Suite, Teams).

Célkitűzései megvalósítása érdekében az iskola az alábbi fejlesztéseket végzi folyamatosan:

- iskolafejlesztés: a tanulási környezet és eszközparkunk fejlesztése (tantermek, szaktermek, informatikatermek, könyvtár, tanári szobák, mobil médiaeszközök),
- folyamatos tanártovábbképzés, tanfolyamokon való részvétel,
- tantervfejlesztés: az IKT szemléletű tantervek tantárgyanként történő kidolgozása, fokozatos bevezetése,
- IKT szemléletű oktatási koncepciók és módszerek alkalmazása (projektalapú tanulás, bontott csoportos foglalkozások, önállóan végzendő feladatok),
- tartalomszolgáltató adatbázis létrehozása (oktatási anyagok, feladatgyűjtemények, órai demonstrációk, tanulói munkák közzététele, könyvtári katalógus, linkgyűjtemény),
- honlapfejlesztés, az iskolai kommunikációs rendszer fejlesztése.

3. A pedagógiai program megvalósulásának körülményei

3.1 Az oktató-nevelő munka színterei

Az oktatás alapegysége a tanóra, amelynek védelmét a lehető legnagyobb mértékben biztosítjuk. Az óraszámok hatéves elosztásánál arra törekedtünk, hogy a tanulók korosztályi sajátosságait és igényeit figyelembe véve biztosítsuk a képzési területek arányosságát, az értelmi, az érzelmi és a testi nevelés harmóniáját.

Az oktatás alapvető színtere az iskola, de szükség van otthoni munkára is. Az otthon elvégzendő feladatok az iskolában tanultak elmélyítését, rendszerezését, gyakorlását szolgálják. Mennyiségének meghatározása a tanár kompetenciája, de ügyelünk arra, hogy az ne legyen aránytalan, ne terheljük túl sok otthoni munkával a gyerekeket. Hagyjunk időt nekik a testedzésre, pihenésre, regenerálódásra.

Diákjaink döntő többsége egyetemeken, főiskolákon tanul tovább. Az érettségifelkészítő és a szakköri foglalkozásokon az adott tantárgyban tehetséges vagy érdeklődő gyerekek az átlagosnál mélyebb ismereteket és jártasságot szerezhetnek. Ezeken az órákon a tananyag mennyiségét és mélységét úgy határozzuk meg, hogy tanítványaink tudása megfeleljen az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek és – tantárgytól függően – későbbi egyetemi tanulmányaikat is segítse. Igyekszünk sokoldalúan fejleszteni diákjaink azon képességeit is, amelyek a felsőoktatási intézményekben való eredményes helytálláshoz nélkülözhetetlenek.

Elődeink hagyományát folytatva ma is feladatunknak tarjuk, hogy legtehetségesebb tanítványainkat felkészítsük az országos tanulmányi versenyekre.

Egyre nagyobb szerepet szánunk oktató munkánkban az iskola falain kívüli ismeretszerzési lehetőségeknek (színház-, mozi-, múzeum-, hangverseny-látogatás, terepgyakorlat, diákcserék, táborok stb.). Közösségfejlesztő kirándulásra minden osztály évente két tanítási napot fordíthat. A hat év alatt minden tanuló egy alkalommal egyhetes nomád táborban vesz részt. A tanév végén lehetőség nyílik erdei iskolák szervezésére. Ezek lebonyolításához pályázatokon veszünk részt, illetve a szülők támogatását igényeljük.

Nyelvoktatásunk akkor válik igazán hatékonnyá, ha diákjaink az adott nyelvet tanórán kívül is használják. Az iskola a tanítási idő alatt is támogatja a szervezett diákcsereprogramokat. A tanórán kívüli nyelvtanulás egyik lehetséges formájának tartjuk a diákszínjátszó csoportok működését és a nyelvi táborokat, a szervezett külföldi nyelvtanfolyamokat.

A tanórai kereteken kívül lehetőség van egyes témák komplex, a tantárgyi kereteken átívelő feldolgozására. A témaegység tárgyalása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül. Ilyen, úgynevezett projektoktatási forma lehet egynapos (például a Föld Napja, iskolanap stb.), de lehet hosszabb idejű is (pl. erdei iskolák).

A projektoktatás, a tantárgytömbösítés, a témahét, a témanap megszervezésekor a tanulói foglalkozásokra vonatkozó rendelkezésektől (kivéve az általános, iskolai időkeretet) el lehet térni.

3.2 Az oktatás szerkezete

Az ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium hatosztályos gimnázium. Tanítványaink a hetedik évfolyamtól a tizenkettedik évfolyamig járnak az iskolába.

Tanulóinkat szóbeli és írásbeli felvételi vizsgák alapján vesszük fel. Olyan hatodikos diákok jelentkezését várjuk, akik adottságaik és képességeik alapján meg tudnak felelni a gyakorlóiskola követelményeinek, és szívesen tanulnak a hozzájuk hasonlóan jó képességű gyerekek között.

A központi írásbeli vizsga eredményei és a hozott pontszám alapján hívjuk be a szóbeli vizsgára azokat, akiknek van esélyük a bejutásra. A szóbeli meghallgatás során a következő szempontok alapján kívánjuk értékelni leendő diákjainkat: kapcsolatteremtés, interakció, együttműködés, szókincs és kifejezőkészség, fantázia, asszociációs képesség, kreativitás, érvelési készség.

Évfolyamonként három párhuzamos osztály működik, ezek létszáma 32-34 fő. Jelenleg mindegyikben azonos tanterv szerint tanítunk.

Az osztályok életét az osztályfőnök vezeti és fogja össze. Minden évfolyamon heti egy osztályfőnöki óra van. Az osztályfőnök dönti el, hogy ezeket összevontan, illetve az egész osztálynak, vagy csak egy részének tartja-e meg.

Az idegen nyelveket évfolyamszinten csoportokban oktatjuk. Az első idegen nyelvből (angol, német) minden évfolyamon hat csoportot indítunk. A kilencedik osztálytól a második idegen nyelvet (angol, francia, német, spanyol, kínai) is évfolyamonként maximum kilenc csoportban tanítjuk. Első nyelvként mindenki az általa választott nyelvet tanulhatja. A második idegen nyelvi csoportok kialakításánál is törekszünk erre, azonban figyelembe kell vennünk az iskola tanárképzési feladatait is.

A kínai csoportok tanárait részben a Konfuciusz Intézet fizeti és delegálja iskolánkba.

A hit- és erkölcstan tanításának személyi feltételeit az egyházi jogi személy biztosítja.

A csoportbontást a következő tárgyak tanításakor alkalmazzuk:

- A biológiát a 7. és 8. évfolyamon, a fizikát a 7. évfolyamon, a kémiát a 7., 8. és 9. évfolyamon laboratóriumi gyakorlatként tanítjuk.
- A 7. évfolyamon tömbösítve, csoportbontásban tanítjuk a technika és technológia tantárgyat
- A digitális kultúrát a szaktermek befogadóképessége miatt mindvégig csoportbontásban tanítjuk.
- A matematikát a 8., 9. és a 10. évfolyamon csoportbontásban tanítjuk.
- A dráma és színház, illetve a mozgóképkultúra és médiaismeretet csoportbontásban tanítjuk a 8. évfolyamon.
- A magyar nyelv és irodalmat a 11-12. évfolyamon (a 2026/27-es tanévtől felmenő rendszerben).
- A 11. és a 12. évfolyamon az órák nagyobb részében a tanulók alapórán is külön csoportban tanulják azt a tárgyat, amelyből emelt szintű érettségit terveznek.

A tanulók mentális egészségének rendszerszintű támogatása céljából „lélekműhely” néven, csoportbontásban foglalkozásokat tartunk a 7. évfolyamos tanulók részére heti egy órában. A foglalkozásokon való részvétel kötelező eleme az iskolai nevelő-oktató munkának, de formális értékelés nem történik.

Anyagi lehetőségeink függvényében nyitva hagyjuk a lehetőséget további csoportbontásokra is. Megfelelő óraszámokkal biztosítjuk a közép- és az emelt szintű érettségi vizsgára való felkészülés lehetőségét. A középszintű érettségi vizsgára az alapórákon, az emelt szintű vizsgákra pedig az emelt óraszámú képzésben készülhetnek fel tanítványaink. Testnevelésből az iskola felszereltsége nem teszi lehetővé, hogy felkészítsük a diákokat az érettségi vizsgára.

Óraháló 2020/2021-től (felmenő rendszerben bevezetve)

	7	8	9	10	11	12	
Magyar nyelv	1	1	1	1	1x	1x	
Irodalom	2	2	3	3	3x	3x	
Első idegen nyelv	4	4	4	4	3	3	angol vagy német nyelv
Második idegen nyelv			4	4	4	4	angol, német, francia, spanyol, vagy kínai nyelv
Matematika	4	3x	3x	3x	3	3	
Hit- és erkölcstan	1	1					
Történelem	2	2	2	2	3	3	
Állampolgári ismeretek		1				1	
Fizika	1x	2	2	3			
Kémia	1x	2x	2x	2			
Biológia	2x	2x	2	2			
Földrajz	2	1	2	2			
Természettudomány					2		aki nem fakultál Bi/Ké/Fi vagy Fö
Ének-zene	2	1	1	2			
Művészetek					(beépítve)		beépítve 10.-es ének-zenébe
Vizuális kultúra	1	1	1	1			8 évfolyamon a vizuális kultúra és a technika
Technika és tervezés		1x					félévig heti két órában, féléves váltásban
Dráma és színház		1/2x					féléves váltásban
Mozgóképkultúra és médiaismeret		1/2x				(beépítve a magyarba)	féléves váltásban
Pénzügyi és vállalkozási ismeretek						1	NAT-ban szabadon tervezhető
Digitális kultúra	1x	1x	2x	1x	2x		
Testnevelés t	5x	5x	5x	5x	5x	5x	Ebből a 7-9. évfolyamon 1 óra néptánc, a 10-12. évfolyamon 1 óra társastánc
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	
Fakultáció:							
biológia, kémia, fizika					4	4	
matematika, történelem					(3) + 2	(3) + 4	
idegen nyelv					2	2	
egyéb*					2	2	
Összóraszám	30	32	35	36	32-36	29-37	

* magyar, állampolgári ismeretek, mozgóképkultúra és médiaismeret, dráma és színház, digitális kultúra, vizuális kultúra

3.3 Érettségifelkészítés

Iskolánk vállalja, hogy – a testnevelés kivételével – a Pedagógiai programjában szereplő tantárgyakból felkészíti a tanulóit a közép- és az emelt szintű érettségi vizsgákra. A felkészítés évfolyamszinten történik, a három osztály diákjai közös csoportokban tanulnak. A tanulócsoportok egy része külön szerveződik az alapóráktól, ún. összevont csoportként, másik részében az emelt óraszámban tanuló diákok közösen tanulnak az alap óraszámban az osztályukkal, csoportjukkal, és ezeken az órákon felül vannak a többletórák. Az emelt óraszámú csoportok indulása a tanulók jelentkezésétől, valamint az iskola mindenkori anyagi helyzetétől függ.

A helyi tantervünk szerint a tanulók a 11. évfolyamon 4, a 12. évfolyamon pedig 4-8 órában vesznek fel érettségire felkészítő (kötelezően választandó) órákat. A további kötelezően választandó órák felvétele költségtérítés ellenében lehetséges. Évfolyamonként három párhuzamos osztályban a diákok az alábbiak szerint választhatnak:

Magyar nyelv és irodalom

11. évfolyam emelt óraszámú, összevont, heti 6 óra
12. évfolyam emelt óraszámú, összevont, heti 6 óra

Történelem

11. évfolyam emelt óraszámú, összevont, heti 5 óra
12. évfolyam emelt óraszámú, összevont, heti 7 óra

Matematika

11. évfolyam emelt óraszámú, összevont 5 óra
12. évfolyam emelt óraszámú, összevont 7 óra

Fizika

11. évfolyam emelt óraszámú, heti 4 óra
12. évfolyam heti 4 óra

Kémia

11. évfolyam heti 4 óra
12. évfolyam heti 4 óra

Biológia

11. évfolyam heti 4 óra
12. évfolyam heti 4 óra

Digitális kultúra

11. és 12. évfolyam heti 2 óra

Földrajz

11. és 12. évfolyam heti 2 óra, a két évfolyam összevontan

I. Idegen nyelv

11. évfolyam heti 2 óra
12. évfolyam heti 2 óra

II. Idegen nyelv

11. évfolyam heti 2 óra
12. évfolyam heti 2 óra

Mozgóképkultúra és médiaismeret, illetve Dráma és színház

11. és 12. évfolyam heti 2 óra (nincs a két évfolyam összevonva)

3.4 Szakkörök

A kerettanterv által meghatározott óraszámokon felül tanulóink szakkörökben gyarapíthatják tudásukat. A szakkörök a tananyagban való elmélyülés, a tehetséggondozás, a kisebb létszámú csoportokban megvalósuló differenciált foglalkozás, az országos versenyekre való felkészítés színterei, és – főként az alsóbb évfolyamokon – a felzárkóztatásra is lehetőséget adnak.

3.5 A NAT műveltségi területeinek megjelenése az egyes tantárgyakban

Műveltségi területek	Iskolai tantárgyak
Magyar nyelv és irodalom	magyar nyelv, irodalom
Matematika	matematika
Történelem, állampolgári ismeretek	történelem, álampolgári ismeretek, pénzügyi és vállalkozási ismeretek
Etika / hit- és erkölcstan	hit- és erkölcstan
Természettudomány és földrajz	biológia, fizika, kémia, természettudomány, földrajz
Idegen nyelv	angol, francia, német, spanyol, kínai nyelv
Művészetek	ének-zene, dráma és színház, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret
Technológia	digitális kultúra technika és tervezés
Testnevelés és egészségfejlesztés	testnevelés
Közösségi nevelés	osztályfőnöki

3.6 Követelmények

A tantárgyi követelményeket az egyes tantervek tartalmazzák, évfolyamokra lebontva. Ezek összhangban vannak a Nemzeti alaptantervben, a Kerettantervben és a kétszintű érettségi vizsga követelményrendszerében megfogalmazottakkal.

A tanuló akkor teljesítette az évfolyam elvégzéséhez szükséges követelményeket, ha minden tantárgyból elérte az elégséges szintet, és az osztályozó értekezlet ezt elfogadja és kijelenti, hogy a következő évfolyamba léphet, illetve érettségi vizsgát tehet. Amennyiben ez nem sikerül, osztályozó, pót- vagy javítóvizsgát tehet.

Osztályozó vizsgát kell tenni, ha a tanuló

- a mindennapos iskolalátogatás kötelezettsége alól fel van mentve;
- harmadik nyelvből vizsgázik;
- hiányzásai miatt így dönt a tantestület;
- előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni;
- hosszabb külföldi tartózkodásról tér vissza.

Különbözeti vizsgát kell tenni, ha a tanuló

- másik iskolából átvétellel érkezik;
- kötelezően választandó órát vált, és ezt a fogadó munkaközösség előírja.

Javítóvizsgát kell tenni

- a fenti vizsgák valamelyikének sikertelensége esetén;
- (legfeljebb három tárgyból) abban az esetben, ha a tanuló tanév során nyújtott teljesítménye nem éri el az elégséges szintet.

3.7 Az oktatás személyi feltételei

Az iskola vezetősége négytagú: igazgató, gazdasági-műszaki igazgatóhelyettes, tanárképzési igazgatóhelyettes, pedagógiai igazgatóhelyettes.

Az iskola jövője szempontjából döntő jelentősége van a megfelelő pedagógusok kiválasztásának. Az iskolában munkát vállaló tanárt jelentkezésekor tájékoztatni kell az iskolában folyó nevelési-oktatási munka elveiről és annak egyes rá vonatkozó részkérdéseiről. Alkalmazása előtt az igazgatónak és a munkaközösség-vezetőnek igyekeznie kell minél jobban megismerni szakmai és pedagógiai kvalitásait. Az állásra jelentkező próbatanítás keretében bemutató órát tart. A tantestület tagjai közül igazgatói

megbízás alapján látják el feladatukat az osztályfőnökök, a munkaközösség-vezetők, a diákönkormányzat munkáját segítő tanár, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős. Munkájukért pótlékot és/vagy órakedvezményt kapnak.

Az iskola pedagógiai munkáját segíti az iskolapszichológus és a könyvtáros.

Az iskola IKT rendszerének működtetéséről rendszergazda gondoskodik.

A hit- és erkölcstan tanításának személyi feltételeit az egyházi jogi személy biztosítja.

További, az iskola nevelő-oktató munkáját segítő, nem pedagógus munkakörben dolgozók: a gazdasági vezető, az iskolatitkárok, a technikus, a laboráns, a gondnok, portások, és takarítók. A takarítók és a karbantartók munkáját a gondnok irányítja.

3.8 A tanárok együttműködése

Oktató-nevelő munkánk eredményességének egyik feltétele, hogy az iskolánkban működő sokféle tanáregyéniség szándékai közös céljaink megvalósításában egyesüljenek. Ehhez össze kell hangolni a különböző diákcsoportokkal végzett munkát a tervezésben, a megvalósításban, az eredmények értékelésében, valamint a felmerülő problémák megvitatásában és kezelésében. Az így végzett közös tevékenységhez szükséges, hogy nyílt, konstruktív és kollegiális légkör uralkodjék a tantestületben.

Fontos a tanulókkal kapcsolatos és szakmai kérdésekre vonatkozó személyes tapasztalatcsere a pedagógusok között. A kölcsönös óralátogatás egyszerre nyújt lehetőséget tapasztalatszerzésre és egymás munkájának elismerő, segítő értékelésére. A tanárok együttműködésének kereteként szolgálnak a szakmai és osztályfőnöki munkaközösségek és az egyes osztályokban tanító tanárok közösségei. Az előbbiek feladata szakmai, módszertani, szervezési problémák, feladatok megvitatása és megoldása, az utóbbiak az adott osztály tanulmányi, pedagógiai, közösségi kérdéseivel foglalkoznak.

A félévenkénti osztályozó értekezleteken kívül a tanév folyamán egyszer, az osztályfőnök döntése alapján – az első vagy a második félévben, de 12. évfolyamon értelemszerűen az elsőben – osztályszintű nevelési értekezleten találkoznak az egy osztályban tanító kollégák. Ezeken a megbeszéléseken az osztályban megjelenő konkrét nevelési problémák, előzetes vizsgálatok, felmérések elemzésére, az osztályban használt „jó gyakorlatok” kicserélésére van lehetőség.

Alkalomszerűen működnek azok az együttműködési formák, keretek, fejlesztő munkacsoportok a tantestületben, amelyek biztosítják a hagyományostól eltérő nevelési és oktatásszervezési eljárások tartalmi és szervezési feladatainak megvalósítását. Például: iskolanap, témahét, tematikus napok, nomádtáborok stb.

A pedagógusnak érzékenynek kell lennie tanártársai iskolai problémái iránt is, igyekeznie kell segíteni azok megoldásában. A tanulók körében, valamint a tanárokkal kapcsolatos problémáikkal hozzá forduló diákokkal és szülőkkel való beszélgetés során tanúsítson korrekt, lojális magatartást és diszkréciót kollégáival és a tantestülettel szemben.

Kiemelkedő jelentősége van az iskola fejlődése és hagyományainak átörökítése szempontjából az idősebb és fiatalabb generáció együttműködésének. Különös figyelemmel kell kísérni a pályakezdő tanárok munkáját, segíteni őket azon igyekezetükben, hogy részben tapasztaltabb kollégáiktól tanulva, minél hamarabb megismerkedjenek a pedagóguspálya gyakorlati feladataival, megtalálják saját pedagógiai személyiségüket, összhangban az iskola nevelési célkitűzéseivel, és sikeresen illeszkedjenek be az iskola munkaközösségébe.

Gyakorlóiskolai működésünk sajátos helyzetet jelent a diákok és a tanárok számára egyaránt. A tanulóknak alkalmazkodniuk kell a különböző tanítási stílusokhoz, órai munkájukkal és magatartásukkal segíteniük kell a jelölteket. A jelöltek a vezetőtanárok bármely óráját látogathatják. Ezeket óramegbeszélés követi.

Az ELTE tanárképzésének megfelelően fogadunk hallgatókat szaktárgyi tanításra és egyéni összefüggő gyakorlatra is. A vezetőtanárok mentori és konzulens tanári feladatokat is ellátnak.

A tanárjelölt törekedjen arra, hogy az iskola életébe minél több területen bekapcsolódjon, hogy a pedagógusmunkát minél átfogóbban ismerhesse meg. Hospitálási kötelezettsége kiterjed saját vezetőtanárának, az azonos tantárgyat tanító vezetőtanároknak, jelölttársainak és az általa tanított osztályoknak egyéb óráira.

A hallgató tanítási gyakorlata illeszkedjen be az iskola hatéves képzési rendszerébe. Feladata, hogy kidolgozott vázlatokkal készüljön óráira, valamint hogy adottságaitól és képességeitől függően teljes értékű tanárként tanítson. Gyakorlatának értékelésében vezetőtanára – a tényleges teljesítmény mellett – vegye figyelembe, hogy a jelölt mennyire képes együttműködésre és mennyit fejlődött a tanítási gyakorlata során.

Szeretnénk, ha a tanár szakos hallgatók már az egyetem alsó évfolyamain megismernék a tanári munka sokrétűségét a gyakorlatban is. Ennek egyik színtere a csoportos tanítási gyakorlat. A vezetőtanárok egyetemi felkérésre szakmódszertani és pedagógiai bemutató órákat tartanak.

Vezetőtanáraink módszertani szemináriumokat, speciális kollégiumokat vezetnek az ELTE karain, valamint előadást, foglalkozást tartanak az ELTE tanár-továbbképzési programjaiban. A tanári képesítő vizsgákon szakmódszertani vizsgáztatóként, illetve külső tagként vesznek részt az iskola vezetőtanárai.

3.9 Az iskola és a szülői ház együttműködése

Kívánatosnak tartjuk, hogy a szülők, mielőtt gyermekük iskolánkba történő jelentkezéséről döntenek, tájékozódjanak oktató-nevelő munkánk koncepciójáról. Megalapozott, céljainkkal összhangban levő, tartós eredményeket csak akkor érhetünk el, ha a szülők és az iskola tanárainak együttműködése és kapcsolata kölcsönös bizalomra épül. A gyermek személyiségének harmonikus fejlődését szolgálja, ha lényeges kérdésekben hasonló hatások érik a családban és az iskolában.

Az osztályfőnök tájékoztatja a szülőket a Szervezeti és működési szabályzat és a Házirend őket érintő részéről, és az iskola elvárja tőlük, hogy fogadják el és tartsák tiszteletben ezeket a rendelkezéseket.

Az iskola minden tanév végén tájékoztatja a szülőket a következő évben alkalmazott tankönyvekről, szükséges segédletekről, eszközökről, ruházati és más felszerelésről. A rászorultak számára a tankönyvtámogatás módját a nevelőtestület évenként márciusban határozza meg.

A könyvtárban kölcsönözhető tartós tankönyvek listáját az iskola honlapjának egy menüpontja tartalmazza.

Az osztályfőnök félévenként legalább egyszer (általában szeptemberben és februárban) tart szülői értekezletet. Ekkor a szülők és az osztályfőnök tájékoztatják egymást a gyerekekkel kapcsolatos gondokról, örömökről, az őket ért hatásokról és a diákok tanulmányi munkájáról, az iskolai élettel kapcsolatos tudnivalókról, de a tanulók egyéni problémáit csak rendkívüli esetekben vitatjuk meg. Az osztályfőnök megbeszéli a szülőkkel a gyermekük korosztályát és a közösséget konkrétan érintő nevelési feladatokat, nehézségeket, és közös nevelési stratégiát alakíthatnak ki. A szülői értekezlet egyben jó alkalom lehet a szülőknek arra, hogy egymást is megismerjék.

Az évfolyamszintű szülői értekezleteken az adott évfolyamot érintő kérdésekről esik szó az alábbiak szerint:

- 7. évfolyam (a tanév elején): az iskola megismertetése,
- 8. évfolyam (félévkor): a második idegen nyelv választása,
- 9. évfolyam (félévkor): a nomádtábor,
- 10. évfolyam (félévkor): a kötelezően választandó óra választása,
- 11. évfolyam (félévkor): az érettségivel kapcsolatos tudnivalók.

Szülő és tanár közötti négyszemközti beszélgetésekre alkalmilag egyeztetett találkozások szolgálnak. Lehetőséget biztosítunk a szülőknek arra is, hogy félévenként egyszer (általában novemberben és áprilisban) fogadóesten valamennyi szaktanárral is találkozhassanak. A nevelés összehangolása érdekében azonban célszerű, ha a szülő és a tanár beszélgetésére rendszeresen sor kerül.

A törvény szerint a szülők a Trefort Gyakorlóiskola Alapítványt az alábbiak szerint támogathatják:

- a személyi jövedelemadójuk egy százalékának felajánlásával,
- az évenként a családoktól kért egyszeri hozzájárulással.

Az iskola igazgatója minden évben tájékoztatja a szülőket arról, hogy az összegyűlt pénzösszeget mire fordítottuk.

3.10 Tankönyvek és egyéb segédanyagok

Az egyes tantárgyak oktatásában használt tankönyveket évfolyamok szerinti bontásban a tantervek tartalmazzák. A tanulási segédletek állandó változásai miatt ez a felsorolás a pillanatnyi állapot rögzítésének tekinthető, emellett szükséges a kiválasztás alapelveinek ismertetése is:

- Az egyes tantárgyak oktatásához felhasznált tankönyveket, segédanyagokat a munkaközösségek határozzák meg.
- Olyan tankönyveket használunk, amelyek korszerű feldolgozásban tartalmazzák a tananyagot, és diákjaink kreatív gondolkodását fejlesztik.
- Az iskola csak a tankönyvjegyzékben szereplő, hivatalosan elismert tankönyveket rendel.
- A tankönyvek kiválasztásánál törekszünk arra, hogy a közel azonos tartalmú és kivitelű könyveknél az olcsóbbat, a szülők számára könnyebben elérhetőt válasszuk. A könyvek kijelölésénél a tartalom és az ár helyes aránya az irányadó.

3.11 Az oktatás tárgyi feltételei

Minden osztálynak saját tanterme van.

A biológia-, a fizika- és a kémiaórákat lehetőség szerint az előadótermekben, a biológia-, kémia- és fizikagyakorlatokat a laboratóriumokban tartjuk. Az iskolának négy informatika, négy nyelvi egy ének, egy rajz szaktanterme, egy tánc/néptáncterme valamint egy előadó, vetítő, színházterem szerepet betöltő terme van. A testnevelési órák a második emeleti nagyméretű, a földszinti és alagsori kisméretű, valamint az alagsori nagyméretű tornatermekben és az udvaron folynak. Zuhanyozási lehetőséggel két-két fiú- és lányöltöző rendelkezik.

A tantestület tagjai tantárgyanként külön tanári szobákban dolgoznak, a közös megbeszélések, értekezletek a földszinti nagytanári/színházteremben zajlanak. A tanári szobákban multimédiás számítógépek és internet segíti a tanárok munkáját.

A szaktantermek egy része, az alagsori nagy tornaterem, valamint a tanárképzést szolgáló termek Szentkirályi u. 7. alatti épületünkben találhatók. Mivel ez az épület a Trefort u. 8. alatti épülettől szükség esetén leválasztható, jelentős szerepet tölt be nem csak a tanárképzésben, de helyszínt biztosít a kompetenciamérésnek és az írásbeli érettségi vizsgáknak is.

Az iskolai szakszertárak felszereltsége egyenetlen. Azért, hogy diákjaink minél többet dolgozhassanak önállóan az órákon, új sport- és taneszközöket, kell beszereznünk. Tanulóink egészséges életmódra neveléséhez szükséges, hogy az iskola tábori felszerelését folyamatosan bővítsük.

Az iskola minden oktatási termében rendelkezésre áll nagyképernyős okostévé, interaktív tábla vagy projektor és internet-hozzáférés, amely lehetővé teszi a digitális technika alkalmazását az órákon.

Minden tanárnak van hordozható számítógépe. A gépek HDMI kábellel vagy Bluetooth technológiával összeköthetők a tantermekben lévő kivetítő eszközzel. Tanáraink a számítógépek használatához szükséges ismeretekkel rendelkeznek.

Az iskolai könyvtár és a munkaközösségi könyvtárak állományát folyamatosan fejlesztjük. Erre az iskola mindenkori költségvetéséből áll rendelkezésünkre elkülönített összeg.

Viszonylag nagy számban állnak rendelkezésre jelenleg is a tanulást támogató olyan eszközök, (pl.: digitális térképtár, filmtár, szótárok, szakkönyvek, IKT eszközök stb.), amelyek szükségesek az újszerű tanulásszervezési eljárások (pl.: projektmódszer, műveltségterületi oktatás, modulok stb.) alkalmazásához. Folyamatos a kompetenciaalapú oktatás (pl.: programcsomag bevezetések) belső elterjesztéséhez, kibővítéséhez, fenntartásához szükséges tanulói taneszközök, segédletek, tanári módszertani kézikönyvek, segédletek, értékelési eszközök kiválasztása, beszerzése. Az éves beszerzési munkaterv része ezen eszközpark fejlesztése is.

Az oktatás tárgyi feltételeinek biztosítására a következő anyagi források állnak az iskola rendelkezésére: az éves költségvetés dologi kiadásai, az Alapítvány kuratóriuma által elhatározott beszerzések, szülők és öregdiákok adományai, pályázati források, az iskola saját bevételei.

4. A nevelési-oktatási tevékenység rendszere

4.1 Az iskola hagyományos és tanításon kívüli programjai

Munkánkban jelentős szerepet kapnak a tanórán kívüli foglalkozások és egyéb, az iskolai élethez kapcsolódó iskolán kívüli tevékenységek. Az ilyen programok mással nem pótolható személyiség- és közösségfejlesztő hatását felismerve illesztettük be ezeket pedagógiai programunkba. Az alábbi felsorolás az elmúlt évek gyakorlatát rögzíti, a lehetőségek sora évről évre bővül, változik.

Hagyományos események, rendezvények:

- tanévnyitó ünnepély,
- verébavatás (a hetedikesek tréfás avatása),
- megemlékezés az aradi vértanúkról,
- megemlékezés 1956. október 23-ról,
- Trefort-napok – tudományos diáknap, művészeti nap, tolerancianap, iskolanap,
- szalagavató bál,
- karácsonyi hangverseny,
- osztálykarácsonyok,
- jótékonysági vásárok,
- Trefort-bál,
- megemlékezés a kommunista diktatúra áldozatairól (február 25.),
- megemlékezés 1848. március 15-ről,
- diákszínjátszó fesztivál,
- holokauszt-emléknap (április16.),
- sportnap,
- ballagás (Trefort Ágoston-emlékérem átadása),
- A Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.),
- összművészeti nap,
- évzáró ünnepség.

Kirándulások:

- tavaszi osztálykirándulások,
- iskolán kívüli oktatási programok (pl. erdei iskolák),
- nomádtábor a kilencedik évfolyamon.

Fakultatív kirándulások és táborok:

- évközi egy- és több napos, valamint nyári osztálykirándulások,
- gyalogos, kerékpáros és kenutúrák,
- nyelvi hétvégék, táborok, diákcserék,
- kórustábor,
- diákönkormányzati tábor,
- sítábor,
- ökológiai tábor,
- nomádtábor.

Versenyek:

- a hivatalosan meghirdetett országos tanulmányi versenyeken való részvétel,
- diákszínjátszó fesztivál,
- szavalóverseny,

- helyesírási verseny,
- zenei verseny,
- műfordító verseny,
- kosárlabda- és labdarúgó-bajnokság,
- sakkverseny,
- népdaléneklési verseny.

4.2 A diákönkormányzat mint a személyiség- és közösségfejlesztés színtere

Iskolánk diákönkormányzatának szervezeti és működési kereteit az iskola és a diákönkormányzat Szervezeti és működési szabályzata, valamint egyéb, a diákönkormányzat működésére vonatkozó jogszabályok határozzák meg. A diákönkormányzat számunkra nem egyszerűen az iskola egyik „hatalmi szerve", hanem nevelési gyakorlatunkban jól használható nevelési eszköz. Az ezzel kapcsolatban megfogalmazott nevelési céljaink két csoportba sorolhatók.

Társadalmi szempontból lényeges közösségi értékek kifejlődését, befogadását szolgálja a diák-önkormányzati tevékenység. Mintát ad a demokratikus normák elsajátításához, a demokrácia gyakorlatban történő megismeréséhez (választás, döntéshozás, önkormányzatiság). A diákság e keretek között gyakorolhatja a szolidaritást, az érdekvédelmet, az önszerveződést.

Jelentős szerepet játszik fontos képességek és személyiségjegyek kialakításában is. Igényli és fejleszti a résztvevők kommunikációs készségét az egymás közti és a felnőttekkel való érintkezésben, az empatikus készséget, a másokra való odafigyelést, a közügyek iránti érdeklődést és aktivitást, a tudatosságot, az egyénnek önmagáért és másokért való felelősség- és áldozatvállalását.

A fenti nevelési célok a diákönkormányzat tevékenysége során valósulhatnak meg, amelynek az iskolai élet minden résztvevője számára beláthatóan fontos feladatokra kell irányulnia (döntések előkészítése, a diákok tájékoztatása és érdekképviselete, a diákélet irányítása, programok szervezése). A diákönkormányzat úgy működik hatékonyan, ha minél több diákban felkelti az érdeklődést, előmozdítja a közügyekért kifejtett aktivitást.

4.3 A tehetséggondozás és felzárkóztatás helyzete iskolánkban

Iskolánkba (egyetemi gyakorlóiskola jellegéből és értékes hagyományaiból adódóan) az átlagosnál több tehetséges, jól felkészült, érdeklődő, szorgalmas diák jelentkezik. Az intézmény, a tanárok kötelessége a szülők és a tanulók elvárásainak megfelelően az érettségire, továbbá a felsőfokú tanulmányokra való sikeres felkészítés.

Felvételi eljárásunk lehetőséget ad arra, hogy a tehetség azonosítása már a bemeneti ponton komplex módon megkezdődjön, majd a tehetséggondozás folyamatba ágyazottan kísérje végig diákjaink iskolai pályafutását. Tehetséggondozó tevékenységünk több szinten valósul meg: a nívócsoportos differenciálás, projektorientált tevékenységek a tanórákon és azon kívül is, a témanapok, -hetek, valamint az iskolai szervezésű táborok lehetőséget adnak arra, hogy tehetséges tanulóink kipróbálhassák és megmutathassák magukat. Az elsődleges célcsoportok közül a 7-10. évfolyamokon a szakkörökben nyílik lehetőség azoknak a tanulóknak foglalkoztatására, akik egy-egy területen (természettudományos, humán) mélyebb érdeklődést mutatnak. Ezeknek a szakköröknek a feladata a részükre szervezett helyi vagy országos versenyekre való felkészítés is. A 11-12. évfolyamokon a szakkörök mellett a kötelezően választandó óra ad lehetőséget az emelt szintű érettségire, valamint az országos tanulmányi versenyekre való felkészülésre. Az iskola hálózati kapcsolatrendszere, intézményes bekapcsolódásunk a Szentgyörgyi Programba és bázisiskolai elköteleződésünk a Szegedi Tudósakadémia felé komoly lehetőséget biztosít diákjainknak, hogy a tudományos élet legmagasabb szintű képviselőivel találkozzanak. Szociális kompetenciájuk, valamint későbbi, a munka világában is oly fontos kapcsolatrendszerük megerősödését segíti, hogy a program lévén kapcsolatba kerülnek hasonlóan tehetséges diákokkal, közös projekteken dolgozhatnak, és lehetőséget kaphatnak munkájuk és eredményeik ismertetésére.

A művészetek iránt érdeklődő tanulók bekapcsolódhatnak a színjátszó körök, a rajzszakkör, a zenekar, a kórus foglalkozásaiba, illetve az egyéb művészeti szakkörökbe. A tanórai testnevelés-foglalkozásokon kívül a sportkör nyújt lehetőséget a sport iránt elkötelezett diákoknak rendszeres testedzésre.

A tehetséggondozó műhelyekbe történő beválogatás a tanórai és a tanórákon kívüli programok tevékenységein keresztül, az átlagon felüli képességek felismerésével, valamint a tanulói kreativitásra és elköteleződésre (feladat iránti elkötelezettség) építve valósul meg (Renzulli-modell).

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a több területen is tehetséges tanulók fejlesztése (a gardneri tehetségmodell alapján) interdiszciplináris szemléletben, több tehetséggondozó kolléga együttműködésével valósuljon meg, ügyelve a tanuló terhelhetőségére, motivációjára, annak változásaira, valamint a gazdagító és lazító programok harmóniájára.

Különösen fontos az ilyen jellegű támogatás a pályaválasztás tekintetében. Tanulóink pályaválasztását szaktanári és osztályfőnöki munkánkkal, valamint az iskolapszichológus tevékenységével segítjük, különös figyelmet fordítva a tehetséges tanulók jövőképének alakítására. A tanulóink pályaválasztási döntéshozatalát többlépcsős folyamatban támogatjuk: a 9. évfolyamon az érzékenyítés szakaszában a pályaválasztás önismereti oldalát helyezzük fókuszba: önismereti tesztek (Hajlam és hivatás; Holland-féle érdeklődésteszt), ISOM modell, (a sikeres pályaválasztás feltétele: 1. az érdeklődés, 2. a képességek, 3. a munkaerőpiaci lehetőségek és 4. a vágyott életkörülmények összehangolása).

A 10. évfolyamon a fakultáció választását segítjük, előzetes felmérés alapján célzott egyéni vagy csoportos támogatást nyújtunk a bizonytalankodóknak, a 11-12. évfolyamon pedig a tudatos pályaválasztás előkészítésének támogatása áll a fókuszban.

A tehetséggondozó tevékenységek másodlagos célcsoportját alkotják a szülők és azok a tehetséggondozó szakemberek, akik részt vesznek a tehetségfejlesztésben. Különös hangsúlyt kap ebben a csoportban azon korábban végzett tanulóink köre, akik mentori tevékenységgel, sokszor saját példájukon keresztül is segítik az iskolai tehetséggondozást.

Tehetséges diákjaink pályakövetése:

Partnerintézményeink (SE, BME) visszajelzései alapján diákjaink a felsőoktatásban és a munka világában is kiválóan helyt állnak. Többen egykori diákjaink közül középiskolai tanulmányaik befejezése után is erősen kötődnek az iskolához, egykori tanáraikhoz, a Trefort közösségéhez. Időről időre bevonódnak olyan programokba, melyen bemutatva addigi pályájukat segítik a pályaválasztás folyamatát. Az ő jelenlétük a tehetséggondozás szempontjából is jelentős, többen az Öregdiák Egyesület tagjaként az iskola különböző rendezvényein mentorként segítik a tehetséggondozás folyamatát.

Külön kérdéskör a tehetséges tanárjelöltek ügye. Iskolánk érdeke, hogy a szakmailag kiváló, továbbá pedagógiai és módszertani tudásuk, pszichológiai felkészültségük szempontjából kiemelkedő hallgatókkal kapcsolatot tartson a tanítási gyakorlat befejezése után is. Fejlődésüket figyelemmel kísérve idővel közülük lehet kiválasztani az iskola új tanárait, vezetőtanárait.

Mivel diákjaink magas követelményeket támasztó felvételi vizsga alapján kerülnek iskolánkba, a felzárkóztatás nagyon ritka esetben jelentkezik pedagógiai feladataink között. A tanulók kérésére az iskola tanárai, illetve a tanárjelöltek egy-egy témában konzultációt tarthatnak a tanév során. A külföldi tanulmányokból hazatérő vagy más iskolából átvett tanulóink egyénre szabottan kaphatnak segítséget ahhoz, hogy a szükséges tananyagot pótolják. Hasonlóan ritka eset, hogy valamelyik diákunkat jelentős tanulási kudarc éri vagy beilleszkedési zavarokkal küzd. Ilyen esetben, az osztályban tanító tanárok az osztályfőnök vezetésével, szükség esetén az iskolapszichológus szakmai tanácsaival közösen dolgoznak ki egyénre, esetre szabott stratégiát a felmerült probléma elhárítására.

4.4 A tanulási esélyegyenlőség segítése, a szociális hátrányok enyhítése

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Iskolánkban megkülönböztetett figyelmet fordítunk a tanulási nehézségekkel küzdő

tanulóinkra, segítjük beilleszkedésüket és felzárkóztatásukat. Tanulóink személyiségét megismerve, szükség esetén akár személyre szabott pedagógiai módszerekkel is fejlesztjük őket. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a hátrányos helyzetű tanulók támogatására kiírt pályázatokat. Az osztályfőnökön keresztül értesítjük a tanulókat és szüleiket a pályázati lehetőségekről.

Amennyiben a család anyagi helyzete indokolja, az iskola által szervezett programok (pl.: táborok, tanulmányi kirándulások, erdei iskolák, diákcserék, versenyek stb.) költségeinek csökkentésére a szülők pénzbeli támogatást kérhetnek a Trefort Gyakorlóiskola Alapítványtól. A kérelmet a programot szervező tanáron keresztül kell eljuttatni az Alapítvány kuratóriumához.

A rászoruló tanulók felmentést kaphatnak az önköltséges kötelezően választandó órák és szakkörök befizetése alól. A kérelmek benyújtásához az osztályfőnök támogató javaslata szükséges.

Minden tanulót megillet a költségvetési támogatásból biztosított tankönyvtámogatás. A pénz elosztásának módját az osztályfőnök és a szülők együttesen határozzák meg. Azok a diákok, akik kérik, étkezési támogatásban részesülhetnek.

4.5 Gyermek- és ifjúságvédelem

Az ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium helyzete a kerületi iskolákéhoz képest több szempontból is speciális. Az idejáró gyerekek többségükben szülői szándékra, komoly elhatározással felvételiztek, és gondos szűrés alapján kerültek kiválasztásra. Ez az esetek többségében biztosítékot jelent az iskola és a szülői ház partneri együttműködésére az itt töltött évek során. Meghatározó az értelmiségi középréteg aránya, így a családok szociális és kulturális háttere homogénnek mondható, ennek köszönhetően a különbségekből adódó feszültségek minimálisak. Így a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységben a megelőzés és a mentálhigiéniás nevelés kap elsődleges szerepet, a gyermeki jogok maximális érvényesülésének biztosítása mellett.

Az iskola szellemiségét meghatározza a gyerekek továbbtanulási orientációja, valamint a gyakorlóiskola rangja, hagyományai. A légkör, többek között az alacsony létszámnak, a közösség hagyományainak, illetve az itt tanító tanárok szemléletének köszönhetően családias, biztonságot nyújtó. Ilyen körülmények között viszonylag jól nyomon lehet követni a tanulók személyiségfejlődését, annak esetleges problémáit.

A megelőzés feltétele, hogy az iskola (osztályfőnök) ismerje a gyerekek családi és szociális körülményeit, a konfliktusokat és veszélyforrásokat, amelyek iskolán kívüli életében fennállnak. Ugyanakkor szükséges, hogy a szülő is ismerje az iskola követelményeit, a közeget, amelyben gyermeke életének jelentős része játszódik, társait, a közösséget, amelyhez kötődik vagy amelyet éppen elutasít. Erre szolgál a folyamatos információcsere az iskola és a szülői ház között írásban és szóban, informális és hivatalos találkozások, eszmecserék (közös programok, szülői értekezlet, fogadóórák) során.

A gyerek problémái feltárásának leghatékonyabb eszközévé válhatnak – megfelelő kapcsolat esetén – az osztályfőnök és a diák közötti személyes beszélgetések. Akár spontán, akár irányított módon alakulnak ki, fontos ismeretek forrásai lehetnek a pedagógus számára, és jótékony hatást gyakorolhatnak a gyerek fejlődésére.

Meghatározók lehetnek a közösség és az egyén számára a csoportos osztályfőnöki beszélgetések. A problémák közös felvetése és a megoldásukra tett kísérlet erősíti az összetartozás érzését, az identitástudatot, érvényesíti a közösség értékközvetítő és megtartó funkcióját, tapasztalatok szerzésére ad lehetőséget, a többség számára valóban preventív jelleggel. Ennek és az előző bekezdésben leírt tevékenységnek kiemelt szerepet kell kapnia az osztályfőnöki programban, kidolgozott tematikával.

Különös jelentősége van a diákok életében a tanárokkal való kapcsolatuknak, a tanár személyiségének. A gyermek lelki harmóniájához, iskolai biztonságérzetéhez szükséges, hogy a nevelő tartsa tiszteletben személyiségét, jogait, tartsa szem előtt érdekeit, közvetítse hitelesen az iskola és a társadalom normáit, követelményeit. Mindez csak személyes kapcsolaton keresztül valósulhat meg.

Bizonyított tény, mégis ritkán foglalkozunk vele, hogy az iskolai környezet, annak esztétikai, hangulati és higiénés jellemzői nagy hatással vannak a diákok iskolához fűződő viszonyára, az itteni élethelyzettel való azonosulásukra. Ugyancsak fontos, hogy az iskola vonzó lehetőségeket tudjon kínálni tanulói számára, hogy szívesen töltsék ott idejüket. Ennek érdekében és azért is, hogy az iskola minél hatékonyabban fejthesse ki nevelő hatását, szükségesek a különböző programok, szakkörök, kirándulások.

A megelőzést szolgálhatják különböző iskolai és osztályszintű felmérések és ezek értékelése is. Vonatkozhatnak a tanulók családi és szociális helyzetére, készülhetnek szociometriai, értékorientációs, személyiséget, életmódot vizsgáló tesztek, statisztikai felmérések vagy a gyerekek hangulatát, iskolai közérzetét kutató kérdőívek.

Egyre inkább szükséges a szervezett tájékoztatás olyan kérdésekben, mint például a káros szenvedélyek, szenvedélybetegségek, szexuális kultúra, táplálkozási szokások, egészséges életmód, tanulási szokások. Ezek fórumai az osztályfőnöki órákon kívül lehetnek iskolai előadások, tematikus erdei iskolák vagy egyéb iskolán kívüli összejövetelek.

A megelőző tevékenység ellenére egyes gyerekeknél kialakulhatnak viselkedési zavarok (nehezen kezelhetőség, deviancia, antiszociális magatartás, beilleszkedési nehézségek, iskolakerülés). A korai tünetek (agresszivitás, dac, a tanulmányi eredmény romlása, fáradtság, depresszió, gyakori betegeskedés stb.) felismerését követően a veszélyforrásokat kell feltárnunk, majd a nevelők összefogott munkájával, testre szabottan, az egyéni és életkori jellemzőket figyelembe véve kialakítanunk a gyerek személyiségfejlődését helyes irányba terelő korrekciós, fejlesztő nevelési koncepciónkat, és/vagy megteremtenünk a helyzet megváltozásának feltételeit (pl. szociális problémák orvoslásával). Ez a feladat többnyire az osztályfőnökre és az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelősre hárul, súlyosabb esetben kérni lehet a kerületi nevelési tanácsadó segítségét.

Szervezeti keretek:

Osztályfőnöki program: tartalmazza a prevenciós program tematikáját az osztályfőnöki tevékenységbe illesztve és a konfliktuskezelés metodikáját.

Szervezett iskolai (prevenciós) programok: belső lehetőségek és külső segítség felhasználásával, pl. a Mentálhigiénés Programiroda, országos drogmegelőzési programok szolgáltatásainak igénybevételével, szakavatott előadók meghívásával, tematikus táborok, erdei iskolák szervezésével.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatai:

- ismerje az iskolában feltárt kirívóan problematikus eseteket, ezek kezelésében működjön együtt az osztályfőnökökkel;
- szociális ügyek intézése, összefogása;
- részvétel a szervezett iskolai (prevenciós) programok előkészítésében, lebonyolításában;
- iskolai felmérések előkészítése, részvétel az értékelésben;
- részvétel a gyermekek jogainak védelmében;
- kapcsolattartás a nevelési tanácsadóval és szociális intézményekkel, tájékoztatás.

Kerületi nevelési tanácsadó: a szülő vagy az iskola kérelmére súlyosabb esetekben nyújt szakszerű segítséget a viselkedési zavarokkal küszködő gyerekeknek.

4.6 Drogprevenció

Nevelői tevékenységünk minden lépésével olyan célokat és életvezetési módokat kívánunk mutatni tanítványainknak, amelyek birtokában képesek tudatosan elutasítani a „boldogságot adó” pótszereket. Az általános és elsődleges drogprevenció keretében minden osztályban foglalkozásokat tartunk. Ezeket tanórákon, osztályfőnöki órákon, erdei iskolai programokon szervezzük meg. A nevelőtestület részére időszakosan meghívott előadók tartanak előadásokat a témakörben. Azokkal a tanulókkal, akiknél fokozott veszélyeztetettséget észlelünk, beszélgetést kezdeményezünk, a személyes kapcsolatot erősítjük, arra törekszünk, hogy fokozzuk bennük a drogok elutasítását.

Iskolánkban érzékeljük a társadalom szintjén megjelenő problémákat. Nem rendelkezünk pontos adatokkal arról, hogy a tanulók közül hányan és milyen mértékben érintettek a legális és az illegális drogok fogyasztásában, tapasztaljuk azonban, hogy a dohányzás és az alkohol fogyasztása a diákok bizonyos körében egyre fiatalabb korban kezdődik. Azt is érzékeljük, hogy az illegális drogok is jelen vannak a tanulók egy részének életében.

A drogfogyasztás, illetve a veszélyeztetettség kialakulása szempontjából kiemelendő tényezők:

- *Család:* szeretethiány, törődés hiánya, vagy túl óvó, védő; alulszocializáltság vagy túl nagy anyagi jólét; állandó feszült légkör; csonka család; túlzott tanulmányi elvárás stb.
- *Szülői minta:* legális és az illegális élvezeti cikkek fogyasztása a problémáik kezelésére; saját gondjaik teljesen lekötik figyelmüket; nincs idejük a gyerekre stb.
- *Iskola:* beilleszkedési, magatartási, tanulmányi problémák stb.
- *Kortársak:* csavargás, otthonról szökés, közös élmény, elfogadás elérése stb.
- *Személyes tulajdonságok:* veszélytudat hiánya, szeretetéhség, befolyásolhatóság, gyenge akaraterő, konfliktuskezelési készségek hiánya stb.

A szerfogyasztást leggyakrabban a következő okok váltják ki: kíváncsiság, kalandvágy, lázadás, feldobódás igénye, unalom, önbizalom hiánya, önigazolás, felnőttektől történő eltávolodás, menekülés a családi, az iskolai problémák és a megoldatlan konfliktusok elől, kortársak rábeszélése.

Az iskola a drog területén elsődleges prevenciót kíván folytatni. Ezen belül – az általános prevenció mellett – nagyobb hangsúlyt fektetünk a magasan veszélyeztetett tanulói csoportokkal való foglalkozásra (szelektív prevenció). Elsődleges prevenciónk célja, hogy a diákjaink teljes mértékben utasítsák el a legális és az illegális drogok használatát, reálisan annak elérése, hogy a legitim és illegitim drogok kipróbálása minél későbbre (lehetőleg 18 éves kor után) tolódjon, és ne váljon használatuk diákjaink életformájává.

A sikeres prevenció érdekében elengedhetetlen a nevelőtestület, az iskolaorvos, a védőnői hálózat, valamint az ifjúság egészségnevelésével foglalkozó szervezetek együttműködése. A gimnáziumi osztályokban a drogprevenciós tevékenységet kortárs segítők bevonásával végezzük. Ez a munka képzett, jól funkcionáló kortárs segítők által valósítható csak meg. Ehhez külső szervezet szakmai segítségét vesszük igénybe.

A másodlagos drogprevenció terén csak az első lépést tudjuk megtenni. Amennyiben azt tapasztaljuk, hogy egy tanulónál túl magas a kockázati tényező, vagy megindultak a kórfolyamatok, felvesszük a kapcsolatot a szülővel, az iskolapszichológussal, valamint a másodlagos és harmadlagos drogprevencióban jártas szakmai szervezetek képviselőivel.

5. Az ellenőrzés és értékelés rendszere

5.1 Az ellenőrzés feladata

Az ellenőrzésnek fel kell tárnia a tanulók ismereteinek és készségeinek a szintjét. Az ellenőrzés során tanár és diák kapjanak választ arra, hogy a tanuló elsajátította-e az anyagot, rendelkezik-e a továbbhaladáshoz szükséges ismeretekkel és képességekkel.

Az ellenőrzés rendszeres, folyamatos munkára nevel.

A szakmailag és pedagógiailag jól végzett ellenőrzés az igazságos értékelés, és a helyes önértékelés nélkülözhetetlen alapfeltétele mind a diákok, mind tanáraik számára.

Mindezek alapján az ellenőrzés a tanítás minőségbiztosításának is nélkülözhetetlen eleme. A rendszeres ellenőrzésnek elő kell segítenie a szakmai munka minőségének folyamatos javítását.

5.2 Az ellenőrzés legfontosabb alapelvei

- Az ellenőrzés eszköz valamely kitűzött cél eléréséhez, kerüljük öncélú alkalmazását. Az ellenőrzés nem a fegyelmezés és a magatartási problémák megoldásának eszköze.
- Az ellenőrzés legyen kiszámítható és korrekt. A tanuló a megfelelő időben legyen a tudatában, hogy az ellenőrzéskor mit, mikor és hogyan fognak számonkérni. A tanár e tekintetben tartsa magát az iskolai életet, az intézmény működését szabályozó más dokumentumokban foglaltakhoz (Lásd a felsorolást a fejezet végén!), valamint a tanulókkal korábban megbeszéltekhez. A diák ne kapjon olyan kérdéseket, feladatokat, amelyek stílusa, jellege, nehézségi szintje, megfogalmazása gyökeresen eltér attól, amilyen módon vagy szinten az adott témáról az órán szó volt.
- A tanár biztosítsa az ellenőrzés nyugodt körülményeit, adjon a feladat nehézségéhez, terjedelméhez mérten elegendő időt a gondolkodásra, a munka elvégzésére. Az ellenőrzés ezzel együtt szoktassa a tanulókat idejük észszerű beosztására is. A tanulók iskolaidőn kívüli ellenőrzése csak közös megegyezéssel történhet. Ennek megtagadása a tanuló számára semmilyen hátránnyal nem járhat.
- A tanár kötelessége, hogy minden tanuló számára egyenlő esélyeket biztosítson az elsajátított ismeretek kifejtésére, akadályozza meg a meg nem engedett segédeszközök használatát. Célszerű, ha a tanulók minden ismeretrétegből arányosan adhatnak számot a tudásukról.
- Az írásbeli vagy szóbeli beszámoló a felkészült tanulók számára járjon sikerélménnyel. Ez a tanulás egyik legfőbb motiváló ereje.
- Az ellenőrzés legyen egyenletes eloszlású az éves munka során, ezzel is elősegítve a rendszeres tanulást.
- A tanuló joga, hogy az ellenőrzés eredményéről, annak értékeléséről tudomást szerezzen, az ezzel kapcsolatban felmerülő kérdéseire érdemi választ kapjon. A szülő gyermeke tanulmányi fejlődéséről, előmeneteléről rendszeresen értesüljön az elektronikus napló útján, a szaktanári fogadóórákon, illetve a tanárokkal megbeszélt személyes találkozásokon. Az iskola a félévi értesítőben, illetve az év végi bizonyítványban tájékoztatja a tanulót és a szülőt a gyerek tanulmányi előmeneteléről.
- Az iskola a rendszeres ellenőrzés és értékelés, a félévi és év végi osztályzatok, valamint az érettségi vizsgák mellett más záróvizsgát vagy hasonló értékelést nem tervez.
- A tantestület az ellenőrzéssel és értékeléssel kapcsolatos kérdésekben a Köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvényt, illetve az iskola Pedagógiai programját, Szervezeti és működési szabályzatát, Házirendjét, a tantárgyak követelményrendszerét illetően pedig a Nemzeti alaptantervet, a Kerettantervet és a helyi tantervben lefektetetteket tartja iránymutatónak.

5.3 Az ellenőrzés módja

Lehetőséget kell biztosítani a tanárok számára, hogy az alapelvekben leírtak szem előtt tartásával szabadon válasszák ki az ellenőrzés módját a szaktárgyi és életkori sajátosságok, a tanulók és saját egyéniségük figyelembevételével.

Az ellenőrzés folyamatosan történik a tanórákon, hiszen a tanár, amennyiben eredményesen akar dolgozni, a tanulók legkisebb rezdülésére, arcjátékára, közbevetett kérdésre is felfigyel, amennyiben élő kontaktust alakít ki az osztállyal. A leggyakrabban alkalmazott ellenőrzési módok a teljesség igénye nélkül a következők lehetnek:

- egyéni teljesítmények mérése szóban és írásban,
- kiselőadás,
- füzetellenőrzés,
- házi dolgozat,
- röpdolgozat,
- témazáró dolgozat.

Az írásbeli ellenőrzés két formája a röpdolgozat és a témazáró dolgozat, amelyek között tartalmi és terjedelmi különbség van. A *súlyozott témazáró dolgozatot* a digitális napló kétszeres súllyal veszi figyelembe.

Újabb dolgozatot íratni csak a megelőzők kijavítása és értékelésük ismertetése után lehet. Az utóbbira a dolgozat megírása utáni két héten belül kerüljön sor. Az írásbeli beszámolók súlyát az egész teljesítmény értékelésében a tanár határozza meg, de ezek szerepe nem válhat aránytalanul naggyá. Törekedni kell a tanulók sokirányú, komplex értékelésére. Az egyéni munka ellenőrzése nemcsak az egyéni, hanem a csoportteljesítmények mérésével is történhet. A változó személyi összetételű csoportokban végzett munka ellenőrzése és értékelése különösen hasznos eszköze a tanulói önértékelés fejlesztésének, amennyiben megmutatja, mennyire hatékonyan tudja a tanuló ismereteit a gyakorlatban alkalmazni.

Végül az egyéni teljesítmény ellenőrzése nemcsak egymástól elkülönülő időpontokban, hanem folyamatban is megvalósítható, pl. hosszú távra kiadott, lépésenként megvalósítandó feladatok részeredményeinek folyamatos ellenőrzésével.

A tanár törekedjen minél változatosabb ellenőrzési módokra, ezzel is motiválva a tanulókat.

5.4 Az értékelés

A tanulók az ellenőrzés során munkájukról visszajelzést kapnak. Ez történhet például metakommunikáció útján, egy-két mondatos értékeléssel, pontokkal vagy + és – jelekkel (melyeket később osztályzatokra váltunk), közvetlen osztályzattal. Lényeges, hogy bármilyen rendszer szerint is értékelünk, ez végül osztályzatokban is jelenjen meg az 1–5-ig tartó skálán, és ezt is hozzuk a tanuló tudomására. Az osztályozó naplóba törtszámú osztályzat nem írható.

Az osztályzatokat egy héten belül be kell vezetni az e-naplóba. A tanulónak joga van megismerni az osztályozó napló rá vonatkozó tartalmát.

A folyamatos értékelés megkívánja, hogy a tanulóknak félévente a heti óraszámmal egyező számú osztályzatuk legyen minden tantárgyból. 3 osztályzat a heti 1 és 2 órás tantárgy esetében is elvárás. Fontos az osztályzatok egyenletes eloszlása a félév során.

A szülő joga és kötelessége tájékozódni gyermeke tanulmányi előmeneteléről, osztályzatairól. Erre módja nyílik az elektronikus napló útján, az osztályfőnökkel és a szaktanárokkal folytatott megbeszélések során. Amennyiben a tanuló munkájában alapvető hiányosság tapasztalható, és a követelményeknek nem tud eleget tenni, vagyis bukásra áll, a szaktanár jelezze ezt a szülőnek és az osztályfőnöknek.

A tanár értékelési szempontjainak kialakításakor legyen következetes, kerülje a szubjektív elemeket. Adjon rá lehetőséget, hogy szempontrendszerét a tanulók is megismerhessék.

A félévi, illetve év végi osztályzatok tükrözzék a tanuló adott időszakban nyújtott összteljesítményét (az év végén a teljes tanévét), és ne térjenek el túlságosan az évközi osztályzatok átlagától.

Az érettségi vizsga lebonyolításának, értékelésének módját, követelményeit az érettségi vizsgaszabályzat tartalmazza.

5.5 A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése

Az értékelést nevelési eszköznek tekintjük, amely visszajelzést ad a tanulóknak a róluk kialakított általános képről, ennek változásairól. Viszonyítás alapjául szolgálhat és motivációt jelenthet számukra.

A követelmények megfogalmazásánál figyelembe kell venni a korosztály életkori sajátosságait. A hat év során fokozatosan kell a gyerekek gondolkodásában elmélyíteni és tudatosítani azon értékek fogalmát, amelyek tükrében minősítjük magatartásukat és szorgalmukat. Célunk, hogy ezeket mindinkább magukénak érezzék, elfogadásuktól eljussanak a velük való azonosulásig.

Az osztályzatok kialakításakor az adott időszak teljesítményét, valamint a félév, illetve az egész tanév alatt bekövetkezett változásokat kell figyelembe venni. Az értékelés elsősorban a tanárok közvetlen tapasztalataira épül, és kiterjed a tanulók teljes iskolai tevékenységére és az iskolán kívül szervezett programok, versenyek, rendezvények területére.

Az osztályzatok megállapítása az osztályfőnök feladata. A minősítésben támaszkodik az osztályban tanító szaktanárok véleményére, és figyelembe veszi az osztály tanulóinak értékelését is. Ezeket saját belátása szerint kérheti írásban, statisztikailag feldolgozható formában vagy szóban, esetleg indoklással. Lehetőséget kell adni a gyerekeknek önmaguk értékelésére és egymásról alkotott véleményük nyílt megbeszélésére is.

Az értékelés négy osztályba való besorolással történik, a magatartás esetében *példás, jó, változó* és *rossz*, a szorgalom esetében *példás, jó, változó* és *hanyag* minősítéssel. A kategorizálás hiányosságait az osztályfőnök enyhítheti a tanulók magatartásának és szorgalmának egyéni szóbeli értékelésével.

Az osztályzatok megállapításához igyekeztünk olyan egységes szempontrendszert kialakítani, amely a tantestület egésze által elfogadható, az osztályfőnökök gyakorlatában jól hasznosítható.

Alkalmazása során természetesen figyelembe kell venni a tanulók és az osztályok egyéni jellemzőit és körülményeit, de törekednünk kell az iskolai szinten egységes gyakorlatra.

Az alábbi felsorolás iránymutató szándékkal tartalmazza az osztályozás szempontjait, az egyes minősítések kritériumait:

Magatartása példás, ha a tanuló

- a Házirend előírásainak ismeretében törekszik azok maradéktalan megtartására;
- megfelelő önismeret birtokában törekszik önmaga tökéletesítésére, a közösség és a társadalom által elfogadott és támogatott értékek és viselkedési forma követésére;
- másokkal való kapcsolatait, társaival és a felnőttekkel való érintkezését nyitottság, tolerancia, segítőkészség, megértés, tisztelet jellemzi;
- a közösség életében pozitív és aktív szerepet játszik;
- nincs igazolatlan órája, hiányzásai igazoltak.

Szorgalma példás, ha a tanuló

- rendszeres munkával képességeinek megfelelően végzi tanulmányait; adottságait, tehetségét kitartás, akaraterő kíséri; a műveltség és a tudás megszerzését igényli;
- céltudatos, és az érdeklődésének megfelelő területen kiváló teljesítmény elérésére törekszik.

5.6 A tanári munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés és értékelés szervezeti keretei az iskola Szervezeti és működési szabályzatában vannak rögzítve. A tanárok munkájának belső ellenőrzését az iskolavezetés és a munkaközösségek végzik.

Az iskolavezetés ellenőrzi:

- a szaktanári munka színvonalát, a helyi tanterv és a tanmenet szerinti haladást az óralátogatások során,
- az elektronikus napló folyamatos vezetését, a hiányzók beírását, a kellő számú osztályzat meglétét és azok folyamatos bejegyzését.

A munkaközösség-vezetők ellenőrzik az adott tárgyat tanítók szakmai munkáját óralátogatásokon és egyéb módon, pl. évfolyamszinten megíratott felmérő dolgozatok értékelésén keresztül.

6. Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés

A tantestület szakmai együttműködésének fejlesztése iskolán belül és kívül:

- a pedagógusok horizontális együttműködési, tanulási lehetőségeinek megteremtése, szakmai konzultáció, tapasztalatcsere megvalósítása;
- az intézmények közötti horizontális tanulás elősegítése érdekében, a már kifejlesztett, kipróbált és jól bevált pedagógiai módszerek, eljárások megismertetése más intézmények számára *(„jó gyakorlatok átadása"*);
- intézmények közötti szakmai együttműködések, referenciaintézményekkel való együttműködés kialakítása;
- az önálló intézményi innováció megvalósítását támogató egyéb szakmai együttműködések kialakítása, továbbá egyéb szolgáltatások igénybevétele.

A fenntartói elvárások teljesítése:

- Az iskolában egy olyan korszerű tanulási környezet folyamatos jelenléte, amely lehetővé teszi, hogy a tanárjelöltek, a tanári mesterszak hallgatói, a mentortanárok megismerkedhessenek a korszerű, sokféle iskolatípusban alkalmazható oktatási, nevelési módszerekkel, kiemelten a környezeti nevelés, egészségnevelés tartalmaival és módszereivel.
- A kompetenciaalapú oktatás bevezetésében az intézmény a tanárképzési feladatokban együttműködik a többi gyakorlógimnáziummal annak érdekében, hogy a tanári munka minden területét bemutató, átfogó képzést nyújthassanak a tanárszakos hallgatóknak és a posztgraduális képzéseken részt vevő tanároknak. Az intézményi együttműködés megvalósulását támogatja és a segíti a ELTE Tanárképzési Központ és a diszciplináris karok.
- A korszerű tehetséggondozás feltételeinek megteremtése, az iskola váljon referenciahellyé a tehetséggondozásban (Tehetségpont).
    a) A kompetenciaalapú oktatás bevezetését és alkalmazását követően az intézmény tanárképzési feladatkörének megfelelően a ELTE Tanárképzési Központtal együttműködve *referenciaintézményként*, *módszertani központként* bekapcsolódik a kompetenciaalapú oktatás módszereinek országos terjesztésébe, a módszerek és tartalmak fejlesztésébe, illetve az integrációs programok terjesztésébe, fejlesztésébe. Tehetséggondozó és integrációs programok kidolgozásával, tesztelésével segíthetik a hasonló profilú intézmények munkáját.
    b) Pedagógusképző intézményként hozzájárul ahhoz, hogy a jövő pedagógusgenerációja a kor követelményeinek megfelelő szakmai tudással és módszertani felkészültséggel rendelkezzen, elkötelezetté váljon az oktatás tartalmi és módszertani megújulása iránt.